Р-2 1297
УзССР Давлат китоб палатаси
Инв.

Ўзбекистон — келажаги буюк давлат

Халқ сўзи

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ МАЖЛИСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ГАЗЕТАСИ

1997 йил, 15 ноябрь, шанба.
Сотувда эркин нархда. № 233 (1750)

ОЛИЙ МАЖЛИСДА УЧРАШУВ

Мамлакатимизга расмий ташриф билан келган Болгария ташқи ишлар вазири Надежда Михайлова Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисида бўлди.

Суҳбат чоғида Олий Мажлис Раиси Эркин Халилов мехмонга мамлакатимизда қонунчилик, демократияни мустаҳкамлаш борасида амалга оширилаётган ислоҳотлар жараёни, шунингдек, Олий Мажлис фаолияти ҳақида атрофлича сўзлаб берди.

Учрашувда икки мамлакат алоқаларини ривожлантириш билан боғлиқ масалалар юзасидан фикр алмашилди.

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган АҚШ Президенти Уильям Клинтоннинг рафиқаси Ҳиллари хоним Ўзбекистон Президенти Ислом Каримовнинг рафиқаси Татьяна Каримова ҳамроҳлигида Бухорога келди.

ҲИЛЛАРИ КЛИНТОН:

БУХОРО — ШАРҚ ГАВҲАРИ!

АҚШ ва Ўзбекистон давлат байроқлари билан безатилган аэропортда Ҳиллари хоним ва унинг ҳамроҳларини Бухоро вилояти ҳокими С.Ҳусенов, бошқа расмий кишилар кутиб олди.

Американинг биринчи хоними даставвал Бухоро шаҳридаги 16-ўрта мактабга ташриф буюрди. Бу ўқув маскани мана 14 йилдирки, инглиз тилига ихтисослашган. Мактаб қошида инглиз тилини мукаммал ўргатишга ихтисослашган лицей ҳам фаолият кўрсатиб келмоқда. Икки йилдан буён Америка фуқароси Жон Смарт мазкур мактабда болаларга иқтисодиёт ва бизнес асосларидан сабоқ бераяпти.

Ҳиллари хоним ўқув масканидаги «Авлодлар мероси» деб номланган мактаб музейини қизиқиб томоша қилди. Мактаб ўқувчилари -- Шавкат Аҳмедов, Ҳикоят Салимова меҳмонларга музейдаги экспонатлар ҳақида қизиқ-қизиқ ҳикоя қилиб беришди.

Бир гуруҳ ўқувчилар Ҳиллари хоним билан самимий мулоқотда бўлишди. Болалар Ҳиллари хонимнинг яқинда нашрдан чиққан китоби, Америка тарихи, президент оиласи, жаҳонда экологияни яхшилаш борасида у олиб бораётган эзгу ишлар ва Ўзбекистондан олган таассуротлари ҳақида сўрадилар ҳамда қизиқарли жавоблар олдилар.

Ҳиллари хоним Бухоронинг тарихий обидалари -- Арк, Масжиди Калон, Мир Араб, Улуғбек ва Абдулазизхон мадрасалари бўйлаб яёв сайр қилди. Аждодларимиз меҳри сингган, боболаримизнинг сеҳрли қўллари бунёд этган тарихий обидаларни томоша қилар экан, Ҳиллари хоним ҳаяжон ила: «Бухоро -- Шарқ машъали, гавҳари экан,» дея қайта-қайта хитоб қилди.

Тоқи Заргарон мажмуида ташкил этилган бухоролик ҳунармандлар, зардўз ва кандакорлар маҳсулотлари кўргазмаси, Сомонийлар маҳбараси ҳам Ҳиллари хонимда катта таассурот уйғотди.

Сафар давомида Ҳиллари Клинтонга яқинда ўзининг 2500 йиллик кенг нишонланган Бухоро ҳақида, мамлакатимиз истиқлолга эришгандан сўнг тарихий обидаларни асраб-авайлашга катта эътибор берилаётгани тўғрисида атрофлича маълумот берилди.

Бухоро сафарида Ҳиллари Клинтонга Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А.Комилов, Ўзбекистоннинг АҚШдаги фавқулодда ва мухтор элчиси С.Сафоев ҳамроҳлик қилмоқда.

МАФТУН ЭТДИ МЕНИ САМАРҚАНД

Мамлакатимизда меҳмон бўлиб турган АҚШ Президентининг рафиқаси, Американинг таниқли жамоат арбоби Ҳиллари Клинтон Бухоро зиёратидан сўнг Ўзбекистон Президентининг рафиқаси, «Соғлом авлод учун» халқаро хайрия жамғармасининг президенти Татьяна Каримова ҳамроҳлигида 14 ноябрь куни Самарқанд шаҳрига келди.

Ҳиллари Клинтоннинг қадимий шаҳар билан танишуви муқаддас қадамжо -- Шоҳи Зинда мақбараси зиёрати билан бошланди. Сўнгра мартабали меҳмон Регистон меъморий ёдгорликлар мажмуини томоша қилди. Халқимиз томонидан эъзозланиб, асл ҳолида сақлаб келинаётган нилий гумбазлар, нақшинкор осори атиқалар АҚШнинг биринчи хонимида катта таассурот уйғотди. Бу ерда «Сўғдиёна зарблари» ёш доирачилар дастасининг концерти ҳамда Шердор ва Тиллакори мадрасаларидаги миллий ҳунармандлик ва халқ амалий санъатининг нодир буюмлари меҳмоннинг ҳайратини оширди.

Президент И. Каримов Ҳиллари Клинтон хонимнинг болаларга ғамхўрлик, соғлиқни сақлаш, аёлларнинг жамиятда тутган мавқеини янада ошириш борасидаги фаолиятига юксак баҳо берди.

Ҳиллари хоним ўз нутқида икки давлат ўртасидаги алоқаларни янада мустаҳкамлаш ҳақида гапирди. Шунингдек, қадимий Самарқанднинг бетакрор обидаларидан ҳайратга тушганини эътироф этди.

«Афросиёб» меҳмонхонасида ижодкор зиёлилар, олимлар, турли миллат ва дин вакиллари, ёшлар — шаҳар жамоатчилиги билан учрашув бўлди. Учрашувда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов сўзга чиқиб, Ўзбекистон-Америка муносабатлари, ўзаро ҳамкорлик самаралари ва истиқболлари ҳақида гапирди.

-- Бундан олти-етти йил аввал, -- деб таъкидлади Ислом Каримов, -- Ўзбекистонга АҚШдек улкан мамлакатдан мартабали меҳмонлар ташриф буюришини тасаввур ҳам қилолмасдик. Истиқлол туфайли мана шундай дўстона алоқаларни йўлга қўйишга муваффақ бўлдик.

Биз бозор иқтисодиётига асосланган эркин демократик жамият қурмоқдамиз. Бу йўлдан қайтмаймиз. Танлаган тараққиёт йўлимизга Америка йўлини намуна қилиб олганмиз. Албатта, бундай юксак мақсадларни амалга ошириш тез ва осон бўлмайди. Бунинг учун муайян вақт талаб этилади. Бинобарин, АҚШ ҳам бундай тараққиётга бирданига ва осонликча эришгани йўқ.

-- Ўзбекистонда эркин демократик жамият қурилаётганига гувоҳ бўлдик, -- деди жумладан Ҳ. Клинтон. -- Истиқлол йилларида бу ерда улкан ишлар амалга оширилганини кўрдик. Ўзбекистонда бундай демократик жараёнларни муваффақиятли амалга оширишга Америка рахбарияти ва халқи доимо ҳамда ёрдам беришга доимо тайёр.

Биз Ўзбекистонга турли миллат ва дин вакиллари қандай аҳил ва иноқ яшаётганлигини ўрганиш учун ҳам келдик, - деб таъкидлади Ҳ. Клинтон. -- Ва амин бўлдикки, бу борада биз, америкаликлар сизлардан ўргансак арзийдиган жиҳатлар кўп экан.

Куннинг иккинчи ярмида кўҳна Самарқанд билан танишув давом этди. Мартабали меҳмон Соҳибқирон Амир Темурнинг 660 йиллик юбилейи муносабати билан қайта таъмирланиб, ўзгача чирой касб этган Гўри Амир мақбарасини зиёрат қилди. Бу ерда Ҳиллари хоним ўз таассуротларини баён қилди.

— Самарқанд беҳад гўзал шаҳар экан. У ўз жозибаси билан мени ғоят мафтун этди.

Ҳиллари хоним яқинда очилган «Мерос» марказида бўлганида қўли гул усталар, хосиблар, тикувчилар меҳнатини завқ билан томоша қилди. Улар билан самимий суҳбат қурди.

Буюк мунажжим ва давлат арбоби Мирзо Улуғбек расадхонаси ҳамда хотира музейи ҳам меҳмонда катта қизиқиш уйғотди.

Ҳ. Клинтоннинг Самарқанд сафарида Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири А. Комилов, Ўзбекистоннинг АҚШдаги Фавқулодда ва Мухтор элчиси С. Сафоев, Самарқанд вилояти ҳокими А. Мардиев, Самарқанд шаҳри ҳокими А. Носиров ҳамроҳлик қилди.

Ҳиллари Клинтон хонимнинг Ўзбекистонга ташрифи 15 ноябрь куни ниҳоясига етади.

(ЎзА)

СУРАТДА: Самарқандга ташриф пайти.

Р. ШАГАЕВ (ЎзА) олган сурат.

МАТБУОТ — МАЪНАВИЯТ КЎЗГУСИ

Олий Мажлис Матбуот ва ахборот қўмитасида мамлакатимиз оммавий ахборот воситалари раҳбарлари иштирокида йиғилиш бўлиб ўтди.

Унда «Ноширлик фаолияти тўғрисида», «Оммавий ахборот воситалари тўғрисида», «Журналистлик фаолиятини ҳимоя қилиш тўғрисида» ҳамда «Ахборот олиш кафолатлари ва эркинлиги тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси қонунларининг Қашқадарё вилоятида қандай бажарилаётгани муҳокама этилди. Қашқадарё вилояти ҳокимининг ўринбосари Р. Раҳмоновнинг ана шу ҳақдаги ахбороти тингланди.

Йиғилишни Матбуот ва ахборот қўмитаси раиси Ўткир Ҳошимов бошқарди. Сўзга чиққанлар Қашқадарё вилоят ҳокимлиги ва матбуот бошқармаси ахбороти, туман ҳамда кўп нусхали тармоқ газеталари, «Насаф» нашриётига, шаҳар ва туман телевидениеларига уларни замонавий техника воситалари билан таъминлашда амалий ёрдам кўрсатилаётганини қайд этдилар. Бу даврий матбуот нашрлари, китоблар ва бу кўрсатувларнинг сифатини яхшилашга хизмат қилаётир. Журналист ва ноширларнинг ижодий ташаббусларини қўллаб-қувватлаш одамлар маънавиятини ўстириш, тафаккурини ўзгартириш, ёшларни миллий қадриятларни ҳурматлаш руҳида тарбиялашга омили бўлмоқда.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Раисининг ўринбосари Б. Шодиева иштирок этди.

(ЎзА)

ПРЕЗИДЕНТ КИТОБИ ТУРК ТИЛИДА

Республикамиз Президенти Ислом Каримовнинг «Ўзбекистон XXI аср бўсағасида: хавфсизликка таҳдид, барқарорлик шартлари ва тараққиёт кафолатлари» китоби жаҳон жамоатчилигида катта қизиқиш уйғотмоқда. Бу китоб ҳозиргача ўзбек, рус, француз, инглиз, немис, араб тилларида босилди. Энди эса мазкур асар турк тилида кўп нусхада чоп этилди.

Ўзбекистон Президентининг Туркияга расмий ташрифи арафасида мазкур китобнинг нашр қилиниши алоҳида аҳамият касб этади. Бу воқеа Туркия жамоатчилигининг Ўзбекистонга, мамлакатимизда рўй бераётган туб ижтимоий-сиёсий ўзгаришларга нисбатан бўлган қизиқишининг ифодасидир.

Китобга Туркия Жумҳуриятининг Президенти Сулаймон Демирэл сўзбоши ёзган. Унда жумладан шундай дейилади: **«XX асрнинг жаҳон миқёсидаги энг муҳим якунларидан бири, шубҳасиз, ягона тарих, тил ва дин бирлаштириб турган туркий халқларнинг истиқлолга эришганидир. Тарихнинг ортга қайтмас ана шу нуқтасида Ўзбекистон бошқа қардош жумҳуриятлар қаторида буюк аждодларга ва қатъият билан XXI аср томон илгариламоқда.**

Ўзбекистон Президенти муҳтарам қардошим Ислом Каримов ўз китобида шу нуқтаи назардан келиб чиқиб, XXI асрда Ўзбекистон олдида турган мақсадларни дунёвий ва минтақавий муаммолар билан боғлиқ ҳолда таҳлил этади. Ўйлайманки, бу китоб Ўзбекистоннинг бугунги кунда кўлга киритаётган ютуқларини изчил давом эттириш учун назарий асос бўлиб хизмат қилади.

Халқаро хавфсизлик масалалари ҳозир дунёда ҳар қачонгидан ҳам долзарб бўлиб турибди. Бу муаммолар айрим минтақалар доирасидан чиқиб, чегараланиб қолмайди. Муҳтарам Ислом Каримовнинг китоби Ўзбекистон бундан буён ҳам жаҳондаги фаол тинчлик ҳимоячиларидан бири бўлиб қолишидан далолат беради».

14 ноябрь куни Анқарадаги расм ва ҳайкал музейи биносида давлатимиз раҳбарининг китобининг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Маросимда Туркиянинг таниқли давлат ва жамоат арбоблари, хорижий дипломатлар, олимлар, ишбилармонлар, оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирок этдилар.

Туркия давлат вазири Рефаиддин Шаҳин, Туркия-Ўзбекистон дўстлик жамиятининг раисдоши Ризо Салимбошўғли, асарни чоп этган «Билиг» нашриёти директори Ҳиммат Кайҳон, профессор Аҳмад Эржилосун, Ўзбекистон Президентининг Давлат маслаҳатчиси Владимир Норов, Президент Матбуот хизматининг бош консультанти Хайриддин Султонов, Ўзбекистоннинг Туркиядаги элчиси Абдуғофур Абдураҳмонов, Туркиянинг Ўзбекистондаги элчиси Умур Апайдин китоб ҳақидаги ўз фикр-мулоҳазаларини билдирдилар. Нотиқлар давлатимизнинг муаккаб муаммоларини идрок этишда мазкур китобнинг аҳамияти хусусида тўхталиб, унинг туркча нашри икки халқ ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларини ривожлантиришга катта ҳисса қўшажагини таъкидладилар.

Насриддин МУҲАММАДИЕВ,
«Жаҳон» Ахборот агентлигининг Анқарадаги мухбири.

Бугунги мустақил Ўзбекистонни бағрикенг Онага ўхшатгим келади. Чунки инсон дунёга келгач, Она оғушида, унинг сут туфайли воя етади ва сўнгги нафасига қадар бир кубонгандa, бир қийналганда Онадан руҳий мадад истайди.

Биз — ёзувчилар сўнгги пайтларда, нимани ёзиш зарурати мавжудлигини унча ҳис эта олмаяпмиз, шекилли. ''Қизил империя'' даврида қафасдаги ''бахтли булбуллар'' кўп эди ва биз уларнинг овозини эшитишга маҳкум эдик. Уларнинг ''ер юзидаги энг инсонпарвар жамият'', ''совет турмуш тарзи'' ҳақидаги ''тарона''ларини эшитавериб, дунёнинг бўлган-тургани ўлчов бирлиги — метр эталони Парижда эмас, асли Москвада деб билар эдик. Мутлоқ ҳақиқат ҳақидаги тушунчамизни ҳам Москов андозасида ўлчар эдик.

Мана, ҳозир мустақиллигимизнинг еттинчи йилида яшаяпмиз. Мустақиллик деган Ҳумо қуши халқимизнинг бошига қўнишига эсанкираб қолдикми ёки бозор муносабатлари деб елиб - югураётган китобхонларимизнинг кўнглига йўл топиш қийинлигидан чўчияпмизми, ҳар қалай, қаламимиз замон одимларидан орқада қолиб кетаётир.

Бу сатрларни ёзишга, очиғини айтсам, Президент Ислом Каримовнинг Би-Би-Си ҳамда

«ОЗОДЛИК» ва БИ-БИ-СИни тинглаб...

ЎРОЗБОЙ АБДУРАҲМОНОВ,
қорақалпоқ ёзувчиси

ОДАМДА МЕҲР БЎЛИШИ КЕРАК...

ёки қорақалпоқ дунёсига бир назар

''Озодлик'' хорижий радиостанциялари мухбирлари билан мулоқоти, у киши куюниб айтган сўзлар туртки бўлди. Ҳароратли бу суҳбат мени яқин ўтмиш, бугун ва келажак ҳақида ўйлашга даъват этди.

1. Бизнинг кўзимизни очган ким ўзи?

Ҳақиқатан ҳам юртбошимиз айтганидек, **бизнинг минг йиллик иймону эътиқодимиз, диёнатимиз инқилобчиликни, умуман, коммунистик ғояларни қабул қилмайди.** Унинг қаётимизга сунъий равишда тиқиштирилгани ҳам рост. Кишига алам қиладигани — амалдаги истибдод тоталитар сиёсат воситасида пардалаб келинди ва бизнинг онгимизга **башарият орзу қилган энг инсонпарвар, адолатли тузум дея сингдирилди.**

Биз мактабда сабоқ олган тарих китобида: ''Қорақалпоғистон чор Россиясининг энг орқада қолган, қолоқ ўлкаси эди... — деб ёзилган. — Умумий аҳолининг 0,2 фоизи саводли бўлиб, улар ҳам бой-эшонларнинг болалари — эскича диний таълим олган... Қорақалпоқ халқининг кўзини Октябрь революцияси очди...''

Қадим кечмишимиз ундан ҳам чатоқ бўлган, дарсликда айтилишича, қорақалпоқларни аждоди гоҳ Қримда, гоҳ Волга бўйларида, гоҳ Мовароуннаҳрда кезиб юрган, совет тарихчисининг таърифини ўқиб, ''ота-боларимиз бу дунёга келиб, жаҳонгашта саёҳатчи тентираб ўтиб кетган экан-да'', деб ўйлаб қоласан киши. Начора, одам қисматидан қочиб қутула олмайди. ''Агар Октябрь революцияси бўлмаганида, қорақалпоқ халқи дунё дафтаридан ўчиб кетар эди,'' дея талқин қилинган китоблардан сабоқ чиқариш, 1991 йилнинг сентябрига қадар шу тушунча билан яшаш пешонада бор экан-да.

Бу — ғирт уйдирма. ''Қизил сиёсат''нинг асл моҳиятини, мана, энди — мустақилликка эришгач, дунёни идрок этишимизга эркинлик туғилгач англаётирмиз. Янги манбалар, янги фикрлар ва мушоҳадалар пайдо бўлиб, Ўзбекистоннинг янги тарихи билан бирга Қорақалпоғистоннинг ҳам янги тарихи бунёд этилмоқда. Ўтмишнинг чинакам қўринишларига назар ташласак:

— Хитой манбаларида бизнинг аждодларимиз ҳам мансуб бўлган массагетлар конфедерациясига Хитой империяси доимий муроса сиёсатини олиб борган экан.

(Давоми 2-бетда).

АЙЛАНАДИ СОАТ МИЛЛАРИ

АЛЛО, «ХАЛҚ СЎЗИ»МИ?

УЗОҒИМИЗ... ЯНА УЗОҚ БЎЛДИ

Жиззах вилояти Пахтакор туманидаги «Навбаҳор» деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмасида беш мингдан зиёд аҳоли яшайди. Қишлоғимиз Жиззах-Пахтакор йўлидан анча олисда жойлашган. Аввалари «Жиззахтранс» давлат акционерлик бирлашмасига қарашли 20, 112-автотранспорт корхоналарининг шу йўналишда қатновчи автобуслари қишлоғимиз орқали қатнар эди. Бир йилдирки, қатнов тўхтаб қолди. Мутасаддиларга мурожаат қилсак, «бензин қиммат, эҳтиёт қисмлар харажатларни қопламайди» деб жавоб беришади. Бизнинг айбимиз нима?

Алижон БУРХОНОВ,
Аҳмад Яссавий номли мактабнинг олий тоифа ўқитувчиси.

ҲУРМАТЛИ ТАҲРИРИЯТ!

НЕГА ДАВЛАТ ПУЛ ТЎЛАЙДИ?

Мен 1995 йилнинг 16 майидан буён Ўзбекистон ўлатга қарши станцияси Бухоро бўлими бошлиғи лавозимида ишлаб келаман. Тиббиёт фанлари номзоди, олий тоифали врачман.

Бугунги кун талабидан келиб чиқиб, ишга принципиал ва объектив ёндашувим шахсларга ёқмади. Айнан ўшалар устимдан турли идораларга 22 марта арз қилишди. Келган комиссиялар бир неча бор текширишлар ўтказган бўлса-да, биронта ишкол ўз тасдиғини топмади.

1997 йилнинг 3 июль куни зоопаразитология бўлимига қарашли ерда шу бўлим ходимлари томонидан ишиприна 163 туп кўкнори экилганини аниқладиму бошим балога қолди. Охири ишдан кетиш ҳақида ариза ёзиб беришга мажбур этдилар. Кейин ўйлаб қарасам, емаган сомсага пул тўлаб, айбсиз айбдор бўлиб қолибман. Тошкентга бордиму аризамни қайтариб олдим. Шундай бўлсада бошлиғимиз М. Ҳакимов мени ишимга тиклашдан бош тортди.

Шундан сўнг судга мурожаат қилдим. Суд ишни кўришни бошлаган, М. Ҳакимов мени ишимга тиклади. Шайхонтоҳур суди ишни ҳисобга олиб, ажрим чиқариб берди. Бир нарсага ҳайрон қоляпман. Қайтадан менга чиқарилган буйруқда мажбурий ишламай юрган кунларим, адвокатга ва Бухородан Тошкентга келиб кетишим учун сарфланган харажатларни давлат ҳисобидан тўлансин, дейилган. Нахотки, масъулиятсиз раҳбарнинг айби билан йўл қўйилган хатога давлат хазинасидан пул тўланса? Унда корхона ёки ташкилот раҳбарларининг масъулияти қаерда қолади?

Алишер ҲАСЕНОВ.

ГАЗЕТА САҲИФАЛАНАЁТГАНДА:

Республика Давлат божхона қўмитаси матбуот бўлимидан хабар қилишди. Сирдарё вилоятининг биринчи «Ширин» божхона маскани ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари ходимлари ҳамкорлигида яна бир қинғирлик фош этилди.

Воқеа шундай содир бўлди: «Камаз» 5410 русумли давлат белгиси 14-13 ЭВА автомашинаси кўрикдан ўтказилганда 26 ёшли Х. Оллақулиевга тегишли бўлган транзит юк-Чоржўй «Регионавтоцентр» корхонаси томонидан тўлдирилган баённома бўйича 10 тонна беҳи Туркманистондан Ўзбекистон орқали Қирғизистонга олиб кетилаётган эди. Лекин... ҳушёр божхоначиларда шубҳа уйғотган бу «сирли» юк орасидан кутилмаганда 5503 килограмм пилла хом ашёси топилди.

Айни пайтда мазкур иш юзасидан тергов ва суриштирув ишлари бошлаб юборилди.

Соат милларини
Ж. САТТОРОВ кузатди.

ОДАМДА МЕҲР БЎЛИШИ КЕРАК...

ёки қорақалпоқ дунёсига бир назар

(Давоми. Боши 1-бетда).

- Грек манбаларида, Геродот ва Страбон асарларида массагетлар маликаси Темир хотун (Тўмарис) ва унинг беқиёс канизаги Заринанинг Ватан озодлиги учун Кирга қарши ҳужуми ва ғалабаси ифодаланган.

- Русларнинг Ипатьев йилномаси қорақалпоқларнинг дунёқарашини ва мардлигининг қайд этган...

Хуллас, янгидан туғилган эски манбаларга назар ташласангиз, ўтмиши ажойиб бир халқнинг фарзанди эканлигингизни кўрасиз ва бундан ифтихор қиласиз. ''Мен қорақалпоқман, мустақил бир элнинг ҳур фарзандиман'' дея дунёга жар солгингиз келади.

Президент Нукусда айтди: **''Қорақалпоқ халқи қадимий ва бой тарихга эга. Унинг миллий маданияти, жозибали санъати, мумтоз адабиёти, қадриятлари, удум ва анъаналари оламга машҳурдир''.**

Ўтмишимиз билан ифтихор қилишимиз учун бундан ортиқ асос ва баҳонинг ҳожати борми?

2. ''Эллик йилда эл, қирқ йилда қозон...''

Баъзан айрим оқсоқоллар бизга таъна қилишади: ''Кеча демократия, озодлик, мустақиллик деб айюҳаннос солдингизлар. Қани, бугун шу демократия, шу озодлик, шу мустақиллик бизнинг биримизни икки қилиб бераяптими ёки Оролга ортиқча бир томчи сув қўшилдими? Биз Россиядан ажралиб, катта қозоннинг қопқоғини қўлдан чиқариб юбордик...''

Шунда: - Айланайин оқсоқоллар! - дегим келади. - Сиз тузган'' жамиятда, майли, қирғин-қатағонлар, миллатнинг гули бўлган нене азизларнинг ёстиғи қуригани ҳақида гапирмай қўяқолайлик, ўзларингиз-ку аслида қулга ўхшаб, муте ҳолда яшадингиз, аммо шу садоқатингиз учун биров келиб сизнинг ўчоғингизга олов ёқиб бердими, қозонингизга ёғ солиб, қорнингизни тўйдириб қўйдими? Шундай бўлгани йўқ-ку, ахир! Куни кеча эмасмиди, қора товон меҳнатингиз мевасини Москвога ташиб, уларнинг жилмайиб қўйганига хурсанд бўлиб, овулдаги мол-ҳолингизни сотиб, бола-чақангизга ''бозорлик'' қилиб қайтганингиз, шунга қалпоғингизни осмонга отиб юрган эмасмидингиз?!

Куни кеча эмасмиди, В. И. Лениннинг ''Озарбайжон ва Туркистон республикаларида пахта экиш чоралари'' ҳақидаги (1920 йил 21 декабрь) махфий декретидан сўнг Сиёсий бюро қарори билан Орол денгизининг бахти қаро этилгани...

Сизлар айтган бир доно гап бор: ''Эллик йилда эл, қирқ йилда қозон янгиланади''. Ўтган ана шу эллик йил ичида пахта яккаҳокимлиги йўлида қанча куч, меҳнат сарфланмади, ахир, фақат Қорақалпоғистоннинг ўзида етиштирилган пахта шу давр мобайнида ўн миллион тоннадан ошиб кетди, аммо шунинг эвазига, хўш, бирингиз икки бўлдими? Нимага эришдингиз? Хонавайрон бўлган хўжаликлар, қуриган Орол...

Бугун икки кишининг боши қўшилса, турли хил касалликлар, Мўйноқ фожиаси, экологик инқироз ҳақида гап очилади. Лекин нега бу кулфатлар яқин ўтмишда - совет даврида туғилганлигини унутиб қўямиз? ''Қизил империя''дан бундан бўлак яна қандай мерос қолди бизга? Устюрт гази сизнинг уйингизни иситганмиди сира?

Аслини олганда, қозонни газда ҳам, тезакда ҳам қайнатса бўлади. Лекин, жиллақурса, тезак берадиган қорамолларингиз, қўй-эчкиларингиз қаёққа кетди? Амударёнинг икки соҳилини қоплаб ётган тўқайзорларингиз қани? Э, айтаверсанг, гап кўп...

3. Муҳаббат ва нафрат

Бир эсланг-а: яқин ўтмишда сиз катта идорага мажлисларда ўз она тилингизда гапира олармидингиз? Буни ҳам бир четга қўйиб турайлик, ўша овлоқ овулдаги қорақалпоқ ишга кирмоқчи бўлса, хўш, қайси тилда ариза ёзиши лозим эди? Албатта, ўрис тилида. Шунинг учун ҳам келажакдан озгина умиди бор одам ўзининг боласини рус тилида ўқитиб, русча тарбиялар, фарзанди ҳукумат идорасига бир кириб-чиқса, шундан ўзини бахтиёр ҳисоблар эди. Ҳақиқатини айтиш керак - русча таълим олган болаларнинг тафаккури қорақалпоқ тилида ўқиганлардан мутлақо ажралиб турарди, улар олий тойфадаги инсон деб қараларди. Ўқув дастурларида ҳам ер билан осмонча тафовут мавжудлигига сира эътибор берганмисиз?

Рус тилидаги дарсликда:

Широка страна моя,
родная,
Много в ней лесов и рек...

- дея кўнгилда сурур уйғотувчи шеър берилса, қорақалпоқ тилидаги дарсликда:

Ленин бизнинг отамиз,
Соясида ётамиз.
Қарши келган душманни,
Пулемёт билан отамиз...

- дея ёвузлик руҳга сингдирилар эди-ку! Бу- тафаккурнинг шаклланиш йўлига таъсир қилмайдими, ахир?! Қорақалпоқнинг қанчадан- қанча авлоди шу руҳда тарбия олганлиги бугун ҳеч кимга сир эмас.

Яна бир мисол: рус мактабларида чет тили бошланғич синфдан ўргатилса, қорақалпоқ мактабларида чет тили олтинчи синфдан кейин - хўжакўрсинга - уч йилча ўқитилар эди, холос.

Оқсоқолларим, демак, бундан келиб чиқадиган хулоса шуки, совет даврида қорақалпоқ ўхшаган ''кенжатой ука''лардан мустақил дунёқарашга эга, ўзига хос тарзда фикр юритадиган, ўзича қарор қабул қилиш салоҳиятига эга мутахассислар етишиб чиқишига ҳожат бўлмаган.

Инқилоб, совет тузуми ҳақида гапириб, **''Зулм ҳеч қачон яхшиликка олиб келмаган''**, деди Ислом Каримов. Ва беихтиёр Жорж Оруэллнинг ''1984'' деган романи менинг ёдимга тушди. Бу асар қирқинчи йилларда ёзилган, фантастик жанрга мансуб. Унда муайян бир тузум, унинг шафқатсиз режими туфайли мустақил фикрлаш қобилиятини йўқотган одамлар тўдаси, якка-ярим фикрлайдиган кишиларнинг тазйиқ остида кечган аянчли қисмати ҳақида ҳикоя қилинади. Баъзан бу роман бизнинг кечмиш ҳаётимиздан олиб ёзилмаганмикин, деб ўйлаб қоламан. Бу китобнинг бизгача етиб келишига ҳам ''қизил сиёсат''нинг инқирози сабаб бўлди, худди шу каби қанча-қанча ҳақиқатлар бор, бу дунёда...

4. Петров ёхуд Ивановлар...

Яқин ўтмишга назар солсангиз, юртбошимиз айтганидек, жилов ҳамиша қандайдир Петров ёхуд Ивановлар қўлида бўлган. Нима, улар каби ишлайдиган, туманларни, вилоят ва вазирликларни бошқариш салоҳиятига эга мутахассислар Ўзбекистоннинг ўзидан топилмасмиди? Топилар эди, бундай иқтидорлар ҳатто кўп эди. Лекин уларга йўл берилмасди. Бу сиёсатнинг замирида маҳаллий аҳолига ишонмаслик, уни узлуксиз исканжада тутиб туриш ва халқ устида ''қизил империя'' ғояларини тегирмон тошидек айлантириш мақсади ётган эди-ку! Бу, айниқса, машъум ХУI Пленумдан кейин янада яққол кўзга ташланди.

Адабиётшунос олим Озод Шарафиддинов нега коммунистик эътиқоддан воз кечганлиги ҳақида ёзган иқрорномани ўқиб, хаёлимдан яна бир фикр кечди. Саксонинчи йилларда бир роман ёздим, шу роман сабаб, устимдан беҳисоб думалоқ хатлар тушди, шунда оқсоқоллардан бири:

- Сен ҳаётнинг фақат қоронғу томонини қора бўёққа чаплаб тасвирлагансан, оқни қорага бўягансан... -деди.

- Йўқ, оқсоқол, мен ҳаётда қандай бўёқ бўлса, баридан ўрнида фойдаланганман, -дея эътироз билдирдим.

- Коммунистик идеологияда ''ранг-баранг'' деган гап бўлмайди, -деди у қатъий оҳангда. - Ё бор бўлади, ё йўқ бўлади. Бордан бор, йўқдан йўқ бўлади, яъни йўқдан бор бўлмайди. Э, бу- университетда сизларга нимани ўргатган?

Йўқ, мен бугун бу танбеҳни ўтмишга қора бўёқ чаплаш ниятида эслаб ўтирганим йўқ, чунки у хоҳ яхши, хоҳ ёмон бўлсин, бари бир, бизнинг ўтмишимиз. Президент айтган каби, **''халқимиз, миллатимиз бошидан кечирган ҳаётнинг бир саҳифаси. Бундан воз кечиб бўлмайди''.** Кекса авлод ҳаёти шу даврда кечган. Халқимизнинг, ҳар бирининг кечаги қисматимиз шундай бўлган. Мен фақат бир нарсани -инсон учун энг олий саодат - бу ҳурлик, мустақил яшаш, мустақил фикрлаш, тақдирни ўз қўлинг билан яратиш эканлигини, бу имкониятни бизга истиқлол берганлигини, шунинг қадрига етиш лозимлигини таъкидламоқчиман, холос.

Бугуннинг талаби оддий: ўтмишга ҳам, ҳозир қилинаётган ишларга ҳам миллат ва Ватан, келажак насллар манфаати нуқтаи назаридан қаралади. **Шу маънода юртбошимизнинг умид ва ишонч кўзини [illegible] кириб келаётган энг тоза наслга тикиб [illegible] ҳамма миллатни тўлқинлантиради. [illegible] сингган асоратлар уларнинг қонида йўқ — дейди Ислом Каримов, эртага мутлақо янгича фикрлайдиган авлод тоза қон янглиғ жамиятга кириб келади.**

5. Мустақиллик қорақалпоққа нима берди?

Бундан роппа-роса етти йил олдин, советлар даврида Лондон Университети таклифига биноан Буюк Британияга боришга тўғри келди. У пайтлар хорижга чиқиш учун фақат битта дарвоза бўлиб, у ҳам Москвода эди.

Москвода мендан сўрашди:

- Илгари социалистик давлатларга чиққанмисиз?

- Йўқ.

- Унда капиталистик мамлакатга чиқиш мумкин эмас. Устига устак, сиз тўғрингизда маҳаллий партия ташкилоти ижобий фикр ёзиб бермаган.

- Мен партия аъзоси эмасман-ку, қандай қилиб уларнинг мен ҳақимда фикри бўлиши мумкин?

- Ҳамма гап шунда-да, сизга ишонч йўқ!..

Асосий делегация ўша куни учиб кетди, бир ўзим қолдим, боз устига паспортимни ҳам олиб қўйишди. Ўзбекистоннинг Москвадаги ваколатхонасига бориб, тўрт кун ўзимни тўрт томонга уриб, охири учишга рухсат олдим...

Ўша кунлар ўзим ҳис этган туйғуларни ҳатто қоғозга туширишга ҳам, рости, ор қиламан: ''Мен бир халқнинг фарзанди бўлсам, қўлимда - паспортим, ҳақиқий совет граждани бўлсам, нега бунча хўрлашади? Нега сизга ишонч йўқ!'' дейишади?.. Ахир, қорақалпоқлар ҳам ''тенг ҳуқуқли советлар оиласи''нинг бир аъзоси-ку?

Топташ... Бу - нима? Бу қандай сиёсат ўзи? Одамни оқ-қорага ажратиш нима деган гап? Тағин ўша пайтда биз унимизни ҳам чиқара олмас эдик-ку! Оқсоқол, аммо ўша замонни, ўша тузумни ''жуда одил'' деб минг марта ёзганмиз-ку! У пайтда тузумни мақташ шартли рефлексга айланиб кетган эди. Мустақилликдан кейин икки марта Туркия, бир марта Японияга бордим, лекин ўша-биринчи сафаримдаги сингари инсон қадрини топтовчи ҳолатлар зиғирча ҳам содир бўлгани йўқ!

Демак, мустақиллик қорақалпоққа ҳам энг аввало дунё эшикларини ланг очди.

Яқинда Нукус шаҳрида ''Қорақалпоқ'' халқ достони ''Қирқ қиз'' ва туркий халқлар фольклорлари тадқиқоти масалалари'' бўйича халқаро илмий анжуман бўлиб ўтди. Достон шарҳи қорақалпоқ, ўзбек, турк ва инглиз тилларида алоҳида китоб ҳолида чоп этилди. Яна қаерда денг? Ўзимизнинг Нукусда, полиграфкомбинатнинг компьютерларидаги ''Таймс қорақалпоқ'' гарнитурасидаги ҳарфларда, офсет усулида, Германиядан келтирилган замонавий ускуналарда чоп этилди. Олдин бунақа сифатдаги китоб фақат Москвода чиқар эди, ҳа!

Демак, мустақиллик қорақалпоққа дунёнинг етакчи халқлари ҳаётига сингиб кетган компьютерлар асосида ишлаш имконини яратди. Ва энг муҳими, ўнлаб иқтидорли қорақалпоқ ёшлари хориждаги нуфузли олий ўқув юртларида таълим олаётир...

Ҳали эсимизда, Нукусда тўқимачилик мажмуасини қуриш партиянинг олтмишинчи йиллардаги съездларида қайта-қайта тилга олинган, аммо бу гап чорак асрлар мобайнида қоғозда қолиб кетди, мустақилликка чиққач, дастлабки икки- уч йилнинг ўзида Нукусда ''Катекс'', Элликқалъада ''Элтекс'' тўқимачилик мажмуалари қад ростлади ва бугун улар жаҳон андозаларига мос маҳсулот бераётир...

Демак, мустақиллик қорақалпоққа қоғозда эмас, ҳақиқий; бир эмас, иккита тўқимачилик мажмуасини берди.

1975 йил Қорақалпоғистон вилоят партия конференциясида Нукусда троллейбус қатнови йўлга қўйилади, деган гап айтилган, лекин бу ҳам орадан ўн беш йил ўтгандан кейин амалга ошди.

Демак, мустақиллик қорақалпоққа троллейбус берди. Йўқдан бор бўлар экан-ку, оқсоқолим!

6. Ҳаётни безайдиган - яратиш...

Илгари Қорақалпоғистон йўлларида Хоразм билан Тошҳовуз номери тақилган автомобиллар кўзга ташланса, ҳозир Бирлашган Миллатлар Ташкилотию Америка, Германия, Франция, Австрия, Туркия, шу каби қатор хорижий давлатлар битиги қайд этилган автомобилларни учратиш мумкин. Нукус кўчаларидаги автомобиль оқими биз киноларда кўрадиган тиғиз қатновни ёдга солади. Қурилишлар, кичик корхоналар...

Демак, мустақиллик қорақалпоқ ҳаётининг янгиланишига йўл очиб берди.

Энг муҳими, сув билан ерга термулишдан бошқани билмаган халқимиз мустақиллик туфайли бу ер кимнинг ери, осмон узоқ бўлса-да, у кимнинг осмони, у кимнинг саъйи ҳаракати туфайли осойишта, сув тақчил бўлса-да, нега тақчил деб ўйлайдиган даражага етиб келди. Қорақалпоғистоннинг эртанги куни янада ойдин бўлишига шубҳа йўқ, чунки тафаккур янгиланмоқда, халқ фикрлаётир, ўз имкониятлари, салоҳиятини ҳис этаётир...

Ҳаётни безайдиган -яратиш, яратишга ундайдиган эса меҳр -муҳаббатдир. Юртбошимиз айтганидек, одамда меҳр бўлиши керак - бир-бирига, шу ер, шу осмон, шу Ватанга!

Қорақалпоғистондаги йирик қурилишлар аслида шу меҳру муҳаббатнинг тансиқ мевасидир. Учқудуқ - Султон Увайс- Нукус темир йўллари, Қўнғирот сода заводи қад ростлаши тезликда амалга ошаяпти. Ҳа, қийинчиликлар бўлса-да, биз истиқлолнинг собит йўлига тушиб олдик, албатта, унинг пасту баланди бўлади, лекин бу йўл халқларимиз асрлар мобайнида армон қилган орзу ва ҳаваслар, яратувчилик ва буюк келажак йўлидир.

Хуллас, **мустақиллик қорақалпоққа нима берди деса, мен бир сўз билан фикрлаш эркинлигини, мушоҳада имконини, тафаккур ранг-баранглигини берди ва яна қалпоғингни осмонга отсанг арзийдиган яратиш ҳуқуқини ва озод бир дунёни берди, деган бўлар эдим...**

Қорақалпоқ тилидан
Ғаффор ҲОТАМОВ
таржимаси.

● ЎЗБЕКИСТОНДА БЎЛИБ ЎТАДИГАН УКРАИНА МАДАНИЯТИ КУНЛАРИ ОЛДИДАН

Ўзбекистон Республикаси байналмилал маданий маркази бўлим бошлиғи вазифасини бажарувчи Ҳалима Миралиева ҳамиша ушбу каломга амал қилиб яшайди. У бизга бу ҳақда шундай сўзлаб берди:

ДЎСТ БИЛАН ОБОД УЙИНГ

Дунё пайдо бўлибдики, одамзод дўсту ёронсиз, фақатгина ўз қобиғига ўралиб яшай олмайди, бундай бўлиши мумкин ҳам эмас. Зеро, «Кўнгилни дўст кўтарар», «Чин дўст-туғишганинг билан тенг», «Дўстсиз бошим -- тузсиз ошим» каби халқ мақолларида инсон боласининг бир-бирига муносабати, меҳр-муҳаббати мужассам.

Ўзбек ва украин халқларининг ҳар соҳадаги алоқалари қадимларга бориб тақалади. Узоққа бормайлик, иккинчи жаҳон уруши йилларини эслайлик. Ўшанда урушдан жафо чеккан, ота-онасидан бевақт айрилган минглаб украин фарзандлари Ўзбекистонга кўчириб келтирилди. Болажон ўзбек халқи уларни ўз фарзанди қатори оқ ювиб, оқ тараб вояга етказди. Улар Ўзбекистон фарзандига айландилар. Шунингдек, Украинанинг қатор шаҳар ва қишлоқларида урушда қурбон бўлган мард ўзбек ўғлонларининг қабрлари бор. Украинлар ўз халоскорлари қабрини ободонлаштириб, зиёратгоҳга айлантириб қўйишган.

Ўзбекистонда фаолият кўрсатаётган Украина миллий маркази мустақилликдан сўнг ташкил топган бўлиб, бу ерда Украина давлати ва халқи ҳаётига оид саналар нишонланади, турли кўргазмалар, тадбирлар, учрашувлар ўтказилади. Марказни истеъдодли рассом Станислав Мансуров -- Ковригенко бошқаради. Ўтказиладиган байрамларга албатта ўзбек дўстлар ҳам таклиф этилади. Бир пиёла чой устида гурунг қизийди. Бундан ташқари марказда таниқли ўзбек ижодкорларининг таваллуд кунларига бағишланиб, улар ижодини акс эттирувчи кўргазмалар уюштириб турилади.

Шуни алоҳида таъкидлаб ўтиш керакки, ўтказиладиган ҳар бир тадбир Украинанинг Тошкентдаги элчихонаси диққат-эътиборида бўлиб, элчихона ходимлари бизга яқиндан ёрдам кўрсатишади. Элчихонанинг ўзида ҳам кўплаб муҳим йиғинлар бўлиб туради.

Бевосита Украина маданияти кунлари ҳақида чексиз қувонч билан бу икки дўст халқнинг улкан байрами эканлигини алоҳида таъкидлайман. Украинадан келган меҳмонлар республикамизнинг ижтимоий-иқтисодий ва маданий ҳаётини ўз кўзлари билан кўриб, мустақиллик ўзбек халқига ўзлигини қайтариб берганини, ҳар бир соҳада рўй бераётган ютуқ ва юксалишнинг гувоҳи бўладилар.

Байрам кунларида меҳмонлар олти йўналишда Сирдарё, Тошкент, Самарқанд, Жиззах, Андижон, Наманган, Фарғона, Хоразм, Бухоро, Навоий, Қашқадарё вилоятлари, Қорақалпоғистон Республикасига ташриф буюриб, меҳнаткашлар билан мулоқотда бўладилар, корхоналар ва ўқув юртларида учрашувлар бўлиб ўтади.

Хулоса қилиб шуни айтиш мумкинки, деярли бир ҳафта давом этадиган ушбу байрам фақатгина Украинанинг ўзида истиқомат қилувчиларнинг, Ўзбекистонда яшаётган 118863 нафар украинларнинггина эмас, мустақиллик туфайли дунёга танилиб бораётган, жаҳон ҳамжамиятидан салмоқли ўрин эгаллаётган меҳнаткаш ўзбек халқининг ҳам байрамидир.

«Халқ сўзи» мухбири
Гулчеҳра ЙЎЛДОШЕВА
ёзиб олди

Бир...икки...уч...тўрт... истиқлол юрти иморатлари, улкан-улкан бинолар ғиштлари қўйилмоқда. Кунба-кун катта-катта бинолар қад ростланаяпти. Эрталаб ишга кетаётиб кўзингиз ярмигача тикланган иморатга тушади... Кечқурун қайтаётиб эса... не кўз билан кўрингки, унинг битишига бир баҳя қолган бўлади... Бу ободчилик, кўркамлик ишларини авж олаётганидан ишора.

СУРАТДА: *Тошкент шаҳридаги «Сифат» қурилиш тресті 36-қурилиш бошқармаси бетончиси О. Каримов, пайвандчи Т. Улжанов ҳамда ишбоши Ш. Алимовлар навбатдаги қилинажак ишлар ҳақида фикрлашяпти.*

Т. КАРИМОВ олган сурат.

● ХЎЖАСИЗЛИК

Темир йўллар мамлакатнинг қон томирлари ҳисобланади. Бу тизим қанчалик аниқ ва пухта ишласа халқ хўжалигининг турли жабҳалари шунча ривож топади, ислоҳотлар чуқурлашувига замин яратилади. Бироқ Фарғона транспорт прокурори А.Аҳмедов тақдим этган ҳужжатлар билан танишар эканмиз, ҳали бу соҳада талай камчиликлар мавжудлигига гувоҳ бўламиз. Афсуски булар шунчаки майда-чуйда нуқсонлар эмас. Улар кишида ташвиш уйғотади...

ФОЙДАСИ ЧЎНТАККА, ЗИЁНИ-ЧИ?

ТАШКИЛОТ ҲИСОБИДАН ҲОТАМТОЙЛИК

Корхоналар ўртасида пул муомаласидаги муаммолар афсуски, муаммолигича қолаяпти. Дебиторлик қарзлари барҳам топмаяпти. Қарзлар тўлови таъминланмаслиги оқибатида транспорт корхоналари, қолаверса темир йўл тизимидаги ишчи-хизматчиларнинг молиявий, иқтисодий шароитига таъсири сезиларли даражада ортмоқда. Тўғри, шу йилнинг биринчи ярмида Фарғона темир йўли ва унинг жойлардаги бўлимларига 620 миллион сўм пул ундириб берилди. Хўжалик судларига яна 8 миллион 780 минг сўмлик дебитор қарзларни ундириб беришлик юзасидан ўндан ортиқ даъво аризалари киритилди. Лекин, айрим мансабдор шахсларнинг ташкилот ҳисобидан ҳотамтойлик қилишлари эвазига дебиторлик қарзлар камайиш ўрнига ортиб бормоқда. Ўтган йилнинг биринчи июль ҳолатига темир йўл билан алоқада бўлган корхона ва ташкилотларнинг қарзи 547 миллион 102 минг сўмни ташкил этган бўлса, бу кўрсаткич шу йилнинг ярмига келиб 1 миллиард 141 миллион 906 минг сўмга етди. Бошқача қилиб айтганда 594 миллион 804 минг сўм ортиб кетди.

Қарздорлар рўйхатининг бошида ҳамон Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводи, Фарғонадаги «Азот» ишлаб чиқариш бирлашмаси, Қувасой цемент комбинати, Фарғона нефть маҳсулотларини ортиш корхонаси, Фарғона нефтни қайта ишлаш заводлари турибди.

Косонсой пахта тозалаш заводи темирйўлчилардан бир миллион 570 минг, Наманган дон маҳсулотлари комбинати бир миллион 700 минг, Жийдакапа темир-бетон буюмлари ишлаб чиқариш заводи салкам 40 миллион, Учқўрғон ёғ-экстракция заводи 10 миллион сўмдан зиёд қарздор бўлиб қолдилар.

Ишим битди, эшагим сувдан ўтди қабилида вагонлардан фойдаланиб, уларнинг хизмат ҳақини тўлашга келган-да тирриқлик қилаётганлар орасида андижонликлар ҳам водийдаги ҳамкасбларидан қолишмаяпти. Жумладан, «Асакаёғ» ҳиссадорлик жамияти мансабдорлари 12 миллион 595 минг, Булоқбоши тумани тайёрлов идораси 1,5 миллион сўмдан ортиқ, Жалолқудуқ туманидаги «Болгария» жамоа хўжалиги салкам уч миллион, Хўжаободдаги консерва заводи 2 мл. 598 минг, Қўрғонтепа дон маҳсулотлари комбинати 4 миллион сўм миқдоридаги қарзни тўлаб қўйишни хаёлларигаям келтирмаётир.

Фарғона темир йўл бўлимига қарашли станцияларнинг қўли очиқ, сахий мансабдорлари тутган йўлни қандай изоҳлаш мумкин? Ҳотамтойлар ўз ҳақларини талаб қилиш, кемтикларни тўлдириш ва шу йўл билан ташкилотнинг иқтисодий ҳолатини ўнглаш, тизимда ишловчиларнинг манфаатини ҳимоя қилиш ўрнига нималарнингдир эвазига дебиторлик қарзларини кун сайин кўпайтирмоқдалар. Олтиариқ, Асака, Охунбобоев станцияларида ташвишли ҳолат юзага келди. Шуни ҳам айтиш керакки, Фарғона темир йўл бўлимининг муддати ўтган дебиторлик қарзи бугунга келиб 640 миллион сўмга етди.

Ҳотамтойларнинг айби билан юзага келган ана шу қарзлар қачон тўланади, бу ҳақда ким қайғуради?

ҲАВОГА СОВУРИЛГАН МИЛЛИОНЛАР

Қаерда масъулиятсизлик, бепарволик, совуққонлик ажриқнинг томиридай илдиз отган бўлса, ўша ерда пешона тери эвазига топилган бойлик, маблағнинг бошига сув қуйилаверади. Водийдаги ўнлаб корхона ва ташкилотларнинг боқибеғам раҳбарлари мисқоллаб топилган пулни транспорт воситаларидан хўжасизларча фойдаланиш ҳисобига ботмонлаб совурмоқдалар. Бу айниқса, республика Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, «Ўзнефтгаз» тизимидаги қатор корхоналар, савдо ташкилотларида содир бўлаётир.

Вилоят «Агрокимётаъминот» ҳиссадорлик бирлашмасининг Асакадаги туманлараро базаси шу йилнинг биринчи чорагида темир йўл транспортида 99 вагонга маҳсулот юклаб, 279 вагондан юк туширган. Юкларни ортиш ва туширишга сарфланиши керак бўлган 916 соат ўрнига 9,268 соат вақт кетган. Натижада вагонларни меъёрдан ортиқ муддат ушлаб турганлиги ҳисобига беш миллион 682 минг сўмдан зиёд жарима тўлашга мажбур бўлган. Олтиариқ нефтни қайта ишлаш заводида юзлаб вагонда юк ишлари бажарилмаслик, уларни вақтида тушириб олмаслик оқибатида беш миллион 818 минг, Рапқон нефть маҳсулотларини қабул қилиш корхонаси 3 миллион 435 минг, Бешариқ туман «Агрокимётаъминот» ҳиссадорлик жамияти 275 минг, Қўқон дон маҳсулотлари комбинати эса икки миллион 19 минг, Фарғона ёғ-мой комбинати 4 миллион 824 минг сўм жарима тўлаган.

Намангандаги бир қанча корхона ва ташкилотларнинг раҳбарлари ҳам миллионларнинг совурилишидан ташвишга тушмаяптилар. Акс ҳолда улар аҳволни ўнглаш, хўжасизликка бутунлай барҳам бериш ҳақида жиддий бош қотирган бўлур эдилар. Вилоятда шу йилнинг ўтган олти ойи мобайнида 8024 вагонга юк ортиш ва тушириш ишлари амалга оширилди. Қўшни вилоятлардаги сингари бу ерда ҳам вагонларни белгиланганидан ортиқ муддат туриб қолишига йўл қўйилди. Оқибатда Норин туман «Агрокимётаъминот» ҳиссадорлик жамияти 303 минг, Поп пахта тозалаш заводи 1 миллион 75 минг, «Учқўрғонёғ» ҳиссадорлик жамияти 310 минг, Наманган нефть маҳсулотларини қабул қилиш корхонаси 149 минг сўм миқдорида жарима тўлашга мажбур бўлди.

Шу ўринда ҳақли савол туғилади: мазкур жарималарнинг ҳеч бўлмаса бир қисми айбдор мутасадди шахслардан ундириб олинганида миллионлар ҳавога совурилармиди? Асло. Бели оғримаганнинг нон ейишини кўр дейдилар. Кетса давлатнинг пули кетиб-дида, қабилида иш тутаётганлар ва ҳеч иккиланмай юз минглаб сўмларни жарима учун тўлашга одатланиб қолганлар ғафлат уйқусидан уйғонмоқлари, корхона тақдири, ишчилар манфаати ҳақида қайғурмоқликлари керак.

ЛОҚАЙДЛИК ОРТИДАГИ ЖИНОЯТ

Шу йилнинг учинчи мартидан тўртинчи мартига ўтар кечаси эртак ва киноларда учрайдиган воқеа содир бўлди. Андижоннинг Гуручмозор шохбекатида оз эмас, кўп эмас 48.927 килограмм пахта толаси юкланган 23372329 рақамли вагон бирдан йўқолиб қолди. Юк эгалари ҳайрон: вагон ерда ётган тош эмаски сувга чўкиб ғойиб бўлса, пуфак эмаски ҳавога учиб кетса. Умумий қиймати 2 миллион 719.391 сўмни ташкил этувчи юк эгалари билан темир йўлчилар бутун бошли вагонни излаб чор атрофга зир югура бошлашди. Энди гапнинг бу ёғини эшитинг: вагонларни бир-бирига улаб эшелон тузувчилар ўша куни жиддий хатога йўл қўйдилар. Тола юкланган вагонни бўш гумонлаб бошқасига улаб юборишди. Ана шундан сўнг вагоннинг ғаройиб саргузаштлари бошланди. Буни қарангки, у ҳеч бир тўсиқсиз Қирғизистонга ўтиб кетди. Лоқайдлик гирдобига ўралашиб қолган «Савай» темир йўл бекатининг навбатчилари ҳам, божхона нозирлари ҳам вагонлар ортидан қараб қолавердилар.

Шу йилнинг 26 январь куни Фарғонанинг Охунбобоев станциясидан йўлга чиққан 3450-поезд таркибидаги вагонларнинг бирига цемент юкланган эди. Акрабод станцияси навбатчиси А. Қурбоновнинг лоқайдлиги, бепарволиги оқибатида ўта тақчил бўлган 35 тонна миқдоридаги қурилиш материали манзилга етгунича тўкилиб исроф бўлди. Натижада Фарғона темир йўл бўлимига 92. 890 сўм моддий зарар етди.

ЧИПТАФУРУШЛАР

Темирйўл шохбекатларидаги чиптахоналарнинг ёқимтой, бироқ серзарда, кибру ҳавоси, нозу карашмаси ўзгача ғазнабонларига ишингиз тушганми? Ўша таманноларга битта гап камлик қилади, иккитаси ортиқча.

-- Тошкентга бормоқчийдим, -- қош-кўзлари попукдеккина қизга пул билан ҳужжатингизни узатасиз.

-- Чипта йўқ! Ҳаммаси сотилган!

Синглингиз, қизингиз тенги аёлнинг ғунча лаблари орасидан чиққан терс жавоб сизни бир зум довдиратиб қўяди. Шу пайт ортингизда навбатда турган бойваччанома кўринишдаги киши жонингизга аро киради. Елкангиз оша ойнаванд туйнукка бош суқади:

-- Бир иложи топилар, биз узоққа бормоқчимиз, синглим?

Боягi серзарда ғазнабоннинг юзларига табассум қўниб деди:

-- Кутиб турингчи.

-- Иш битди, -- қулоғингизга шивирлайди нотаниш ҳамроҳингиз. -- Пул бўлса чангалда шўрва. Чиптани ўзлари келтириб беришади. Қани кетдик.

Худди шундай бўлди. Чипта ҳеч бир қийинчиликсиз қўлга тегди. Қўқон темирйўл шохбекатининг катта сотувчилари С. Гиязова, Х. Толипова, Давронова, А. Комиловлар йўловчиларга ғайриқонуний йўллар билан Россиянинг узоқ шаҳарларига темир йўл чипталари сотишни касб қилиб олган эканлар. Нафс балосига гирифтор бўлганлар хизмат вазифаларини узоқ вақт суистеъмол қилиб «Ўзбекистон темир йўллари» давлат ҳиссадорлик компаниясига 280 минг сўмдан зиёд зарар келтиришди.

Фарғона темир йўли бўлимида бир мартали имтиёзли чипталар берилиши юзасидан ўтказилган текширишда шу нарса маълум бўлдики, Қўқон чипталар бюроси ғазнабони М. Тошназарова темир йўлда умуман ишламайдиган фуқаролардан А. Жўраева, Э. Эркабоевларга ҳужжатларни сохталаштириш йўли билан имтиёзли сохта чипта берган.

Йўл патталари орқасидан бойлик орттираётганларнинг бир гуруҳи чипталар йўқлигини баҳона қилиб, сунъий тақчилликлар келтириб чиқараётган бўлса, яна бир гуруҳи ҳужжатларни сохталаштиришдан ҳам тап тортмаяпти. Алининг дўпписини Валига кийдириб юбормоқда. Андижон шохбекати чипталар бюросининг катта нозири М. Жуманазарова ҳам ана шундай нопок йўл тутди. У ҳужжатларни қалбакилаштирган ҳолда фуқароларга бепул имтиёзли чипталарни тайёрлаб берди. Бу доғули аёл ўзи меҳнат қилаётган ташкилотга 213.252 сўм зиён етказди.

Қилмиш қидирмиш дейдилар. Ўзига билдирилган юксак ишончга путур етказган, халқни ҳам, давлатни ҳам алдаган товламачилар, инсофига қуя тушганлар хизматларига яраша жазоларини олишлари турган гап.

Одилжон ШОДМОНАЛИЕВ,
«Халқ сўзи» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг иқтидорли ёшларни чет элда таълим олишларини қўллаб-қувватлаш «Умид» жамғармаси

1998-1999 ўқув йилида АҚШ, Буюк Британия, Германия, Франция, Япония, Италия ўқув юртларида ўқиш, бакалавр, магистр даражасини олиш ва тажриба орттириш учун қуйидаги ихтисосликлар бўйича Ўзбекистон Республикаси Президентининг грантларига эга бўлиш учун 500 совриндор ўринга танлов босқичлари бошланишини

ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мутахассисликлар	АҚШ			Буюк Британия			Германия			Франция			Япония			Италия			Жами
	Бакалавриат	Магистратура	Тажриба орттириш	Бакалавриат	Магистратура	Тажриба орттириш	Бакалавриат	Магистратура	Тажриба орттириш	Бакалавриат	Магистратура	Тажриба орттириш	Бакалавриат	Магистратура	Тажриба орттириш	Бакалавриат	Магистратура	Тажриба орттириш	
ИҚТИСОД	40	20	25	20	12	10	3	11	11	2	3	4	5	6	10	-	-	-	182
Монетар сиёсат ва пул муомаласи	5	4	3	3	2	2	-	2	2	-	-	2	1	1	2	-	-	-	29
Тижорат банклари иши	7	5	5	4	2	2	1	2	2	1	1	2	1	1	2	-	-	-	38
Молияни бошқариш	5	3	4	3	2	2	1	2	3	-	1	-	1	-	2	-	-	-	29
Сармоялар ва қимматбаҳо қоғозлар бозори	10	4	5	5	2	1	-	2	2	-	-	-	1	2	4	-	-	-	38
Менежмент ва маркетинг	10	4	5	3	2	2	1	2	2	1	-	-	1	2	-	-	-	-	35
Қурилиш менежменти	3	-	3	2	2	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	13
ХАЛҚАРО ҲУҚУҚ	-	15	10	8	6	3	-	-	-	3	4	1	5	1	2	-	-	-	58
Халқаро сиёсий ва ҳуқуқий муносабатлар	-	5	3	2	2	-	-	-	-	1	2	-	3	1	2	-	-	-	21
Халқаро молиявий ҳуқуқ	-	5	3	4	2	2	-	-	-	1	1	-	2	-	-	-	-	-	20
Халқаро тижорат ҳуқуқи	-	5	4	2	2	1	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	17
ИНФОРМАТИКА ВА КОМПЬЮТЕРЛАШТИРИШ	20	6	6	7	2	5	1	-	-	-	-	-	5	3	3	-	-	-	58
Ҳисоблаш тизимини лойиҳалаштириш	4	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	11
Компьютер тизимини лойиҳалаштириш	5	2	2	2	1	1	1	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	18
Тизимли программалаштириш	6	1	2	2	-	1	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	15
Амалий программалаштириш	5	1	2	2	1	2	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	14
ТАБИИЙ ФАНЛАР	14	7	10	12	5	5	2	-	3	-	4	-	-	-	-	-	-	-	62
Физика	3	2	1	2	1	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	13
Математика	2	1	1	2	1	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	11
Химия	2	1	2	2	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	11
Биология	3	1	2	2	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	10
Ген муҳандислиги	2	1	2	2	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	10
Ноанъанавий қувват манбаларидан фойдаланиш	2	1	2	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ	15	6	9	2	2	2	2	-	5	-	-	2	-	-	-	-	-	-	45
Селекция ва пахта уруғчилиги	7	2	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12
Донларнинг тез етиштириш технологияси	4	2	3	-	2	-	1	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	-	15
Молларнинг сермаҳсул наслларини чатиштириш	4	2	3	2	-	2	1	-	3	-	-	1	-	-	-	-	-	-	18
ЭКОЛОГИЯ ВА СУВ ТИЗИМЛАРИНИ БОШҚАРИШ	5	2	2	3	-	2	1	-	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	18
ЖУРНАЛИСТИКА	2	3	2	2	2	3	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	17
МУҲАНДИСЛИК ИХТИСОСЛИКЛАРИ	4	4	4	4	4	-	1	7	5	1	2	1	4	-	-	-	-	-	41
Тоғ иши	1	1	1	1	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	8
Машинасозлик	1	1	1	1	1	-	1	2	2	1	-	-	2	-	-	-	-	-	13
Саноат дизайни	1	1	1	1	1	-	-	2	1	-	1	1	1	-	-	-	-	-	11
Меъморчилик	1	1	1	1	1	-	-	1	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	9
САНЪАТ	-	-	-	2	2	-	2	2	-	1	-	1	-	-	-	5	2	2	19
Рассомчилик	-	-	-	1	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	1	1	8
Мусиқа	-	-	-	1	1	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	1	9
Вокал	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
ЖАМИ	100	63	68	60	35	30	12	20	25	7	15	10	21	10	15	5	2	2	500

«Умид» жамғармасининг Бошқаруви Ўзбекистон Республикаси Президентининг грантини олиш бўйича танловда иштирок этиш учун 1997 йил 20 ноябрдан 20 декабргача қуйидаги ҳужжатларнинг қабул қилинишини эълон қилади:

1. «Умид» жамғармасининг Бошқаруви номига ариза;
2. а) бакалавриат учун: танланган мутахассислик бўйича олий ўқув юртининг 1-2 курсларини муваффақиятли тугатганлиги тўғрисида маълумотнома;
   б) магистратура учун: олий ўқув юртини тугатгани тўғрисида диплом нусхаси ёки танланган мутахассислик бўйича олий ўқув юртининг охирги курсида муваффақиятли ўқиётгани тўғрисида маълумотнома;
3. Олий ўқув юрти ректорати ёки ўқишга юбораётган бошқа ташкилот раҳбариятининг тавсифий тавсияномаси;
4. Рангли сурат (6 дона 4х6 см);
5. 086-у шаклидаги тиббий маълумотнома.
6. Паспорт.
7. Ҳарбий билет ёки ҳарбий хизмат рўйхатига олинганлик тўғрисидаги гувоҳнома.

Танлов 1998 йил 5 январдан бошланиб 4 босқичда ўтказилади:

1-босқич. Чет тили ва танланган ихтисослиги бўйича хорижий олий ўқув юрти талабларига жавоб берадиган билимларни аниқлаш юзасидан тест.
2-босқич. Танланган ихтисослик бўйича компьютер тести.
3-босқич. Танланган ихтисослик бўйича суҳбат.
4-босқич. Ўзбекистон Республикасининг иқтисодий ва сиёсий мустақиллигини мустаҳкамлашга доир ҳаётий дунёқараши, маънавият ҳамда тарих ва маданият соҳасидаги билимларни аниқлаш юзасидан суҳбат.

1. Танловларнинг 1-босқичи хорижий мамлакатларнинг махсус давлат таълим компаниялари томонидан ўтказилади.
2. 2, 3, 4-босқичлар етакчи олим ва мутахассислар ҳамда устувор таълим соҳалари йўналишларидаги амалий раҳбар ходимлардан ташкил топган «Умид» жамғармасининг махсус комиссиялари томонидан ўтказилади.

«Умид» жамғармаси Бошқаруви
талабгорлар учун чет тилларини тезкор ўргатиш бўйича 1997 йил 25 ноябрдан
махсус курслар фаолият бошлашини **маълум қилади.**
Мурожаат учун манзилгоҳ: Банк-молия академияси, 17 хона, тел: 68-38-13.

Ҳужжатларни қабул қилиш ва танлов босқичларини ташкил қилиш бўйича танлов ҳайъати қуйидаги манзилгоҳда жойлашган:
Тошкент шаҳри, Якуб Колас кўчаси, 16. Банк-молия академияси, 20-хона, тел.: 68-38-10

«Умид» жамғармаси Бошқаруви

ДЎСТ ҲАҚИДА КАЛОМ

ШЕЪРИЯТ СУЛТОНИ

ШУКРУЛЛО,
Ўзбекистон халқ шоири

Қайсин Қулиев билан биринчи марта кўришиб танишганимдаёқ у билан юз йиллик қадрдонлардек апоқ-чапоқ бўлишимга, унинг бир оғиз сўзи етарли бўлган эди. Бир кўришувдаёқ бутун эътиқоди, кимлигини ошкор қилган эди. Ҳамма ҳам бунга журъат этолмасди, ҳамма ҳам биринчи танишган одамига юрак ютиб ишониб, бутун эътиқодини ошкор қилмасди. Айниқса биз учрашган замонларда ҳар кўрган одамга ишониш қаҳрамонлик эди.

Қайсин буюк шоир, олийжаноб, беқиёс меҳригиёли Инсон эди!

У билан биринчи марта дийдор кўришишимиз (албатта, унинг номи ва ижоди менга кўпдан таниш эди), Тошкентда қаттиқ зилзила бўлган 1966 йилнинг сентябрида Москва меҳмонхонасида бўлди.

О, у кунги қувончим! Бир умр чиқмайдиган кун бўлиб қолган хотирамда. Бунинг боиси шунда эдики, Қайсин ўша йиллари, ўз ижодининг дадиллиги, унча-мунча шоир айтишга журъат қилолмайдиган жамиятнинг нуқсонларини Евгений Евтушенко, Белла Аҳмадуллина каби шоирлар қаторида дадил айта олган санъаткор эди. Бунинг устига Қайсин миллий ҳисларини ўз ижодида жуда нозик ифода қила олиш маҳорати билан мени ўзига мухлис қилиб олганди.

Коммунистик тузум давридаги партия сиёсатига танқидий ёндошиш, уни уддалаб ифода қила олиш, бу жуда катта маҳорат саналарди. Ўша даврда «манқурт» образини ҳукумат ҳам индолмай қоладиган даражада ярата олиш учун Чингиз Айтматовдай қудратли адиб бўлиш лозим эди. Акс ҳолда мавжуд тузум бундайроқ ёзувчини эзғилаб ташларди. Ҳақиқий истеъдод ҳамма айтиши мушкул кўринган нарсани сих ҳам, кабоб ҳам куймайдиган қилиб айта олиш имконини топа олишда намоён бўларди!

Қайсин Қулиев билан учрашишни кўпдан орзу қилиб юрганим ва биринчи учрашувдан чексиз қувонганимнинг боиси шунда эдики, унинг шеърлари менинг ўйларимга, менинг юрагимга ғойибона дардкаш эди.

У билан танишувимдан иккинчи чексиз қувончимнинг боиси шу бўлдики, унинг ижоди билан феълатворида мутлақо тафовут сезилмасди. Асарларида халққа, одамларга меҳр-муҳаббати қандай ўз ифодасини топган бўлса, ҳаётда ҳам ҳар бир одамга, у эски қадрдон дўстими, ёки бугунги танишими, ундан қатъий назар, шеърларидагидек ниҳоятда самимий ва назокатли, камтар эди.

Қайсин ўз ижодига ҳеч қачон тескари иш тутмаган, ҳеч маҳал хиёнат қилмаган буюк шоирдир.

Кимки, ўз нафсининг қурбони бўлиб,
Қарғи оппоқ дея сўзларкан бир бор --
Куйламасин қандай оҳангга солиб,
У шоир бўлмаган, бўлолмас зинҳор!

Кимки қаҳрамонлик кўрсатиб гўё,
Ёмон деб атаса яхши одамни, --
Муқаддас шеърият остонасига,
Бир умр қўймасин нопок қадамни!

Ҳақиқат йўлида бўлмаклик қурбон,
Ҳаммага ҳам насиб бўлмайди, аммо, --
Шоир бўлмаслиги мумкин қаҳрамон,
Ёлғончи бўлиши мумкинмас асло!

Қайсин умр бўйи, мен уни таниббилибманки, ўз ҳайқириғига, ўз сўзига амал қилди. Мана унинг яна бир далили: Москвага, ўша йили Тошкент зилзиласи ҳақида ёзилган достонимнинг «Огонёк» журналида босилиши сабаб бўлиб, бордим. Қайсин Қулиевни меҳмонхонада кўриб қолиб:

-- Янглишмасам, сиз Қайсин Қулиевсиз-а? -- деб саломлашдим рус тилида. У ҳам менга мухлисларидан бири бўлса керак дегандек, саломимга ўрисча алик олди. Аммо мен Тошкентдан келганимни, ўзимнинг кимлигимни айтишим биланоқ, у гапимни бўлиб:

-- Сен менга ўрис тилинда сўйлама, турк тилинда, ўз она тилингда сўйла! Бизлар Узоқ Шарқдан то Қора денгизгача чўзилган ерда яшаган туркий халқлармиз! Мен сўзларингни яхши тушунам, ўзбекча гапирабер! -- деди.

Унинг бу гапи қулоғимга кириши билан Фарғона вилоят газетасида бўлган кўнгилсиз бир воқеа худди яшиндек миямга урилди: кунлардан бир кун вилоят газетасининг бош муҳаррири Абдуллажон Мирзаев уйимга телефон қилиб:

-- Газетамизда ўшлик Талъат Солиев деган ёш шоирнинг «Она тилим» деган шеъри босилган эди. Балога қолдик. Мазмуни шуки, Америкада шифокорлар бир беморнинг касал юраги ўрнига иккинчи бир одамнинг юрагини қўядилар. Буни эшитган шоир, агар менинг ўз она тилимни ўрнига бошқа тил қўймоқчи бўлсалар, асло рози бўлмайман, -- деган фикрни ифода этган. Шеърнинг бор мазмуни шу! Бундан миллатчилик деган хулоса чиқаришиб, обкомда масаламизни кўришмоқчи. Маслаҳат берсангиз! -- деб сўради.

Мен бу шеърда ҳеч қандай миллатчилик йўқ эканлигини, она тили ҳақида арман шоираси Сильва Капутикян ва Расул Ҳамзатовларнинг ёзган шеърлари мазмунини айтиб унга таскин бердим.

Кейин эшитсам, обком бюросида газета муҳокама қилиниб, таътилдан қайтган бош муҳаррирга ҳайфсан эълон қилиниб, муҳаррир ўринбосари Адҳам Ҳамдам билан шеърни босишга қўл қўйган бўлим бошлиғи шоир Йўлдошалилар ишдан бўшатилибди...

Обком котибларидан бири Расул

Ҳамзатовнинг авар шоири эканлигини ҳам билмай, ўзимизникилардан бўлса керак деб ўйлаб: «Унинг ҳам масаласини кўриш керак» деган таклифни киритган экан.

Мабодо, борди-ю Қайсин Қулиевнинг мен билан учрашгандаги «Биз буюк туркий халқлармиз, ўз она тилингда сўйла Шукрулло» дейишларини биздагилар эшитсалар!.. Худо асрасин, албатта миллатчилик, пантуркизмда айблаган бўлардилар.

Қайсин ўзининг она тили ҳақида айтган шу бир оғиз сўзида бутун қалбининг хазинасини, ўзининг кимлигини, ижоддан мақсади, нега яшаётганини ифода қилди-қўйди. Мен ҳайрат билан унга бир дам тикилдим. Йўқотган одамимни топгандай қучоқладим.

Тошкент зилзиласи ҳақидаги менинг гапларимни эшитган чоғидаги унинг ҳолати, худди бу даҳшат ўз бошига тушгандай ўртаниб кетгани ҳали-ҳали кўз олдимда.

Қайсин мендан зилзила ҳақидаги «Тошкент. 26 апрель» достонимни ўқиб беришимни сўради. Достонимни ўзбек тилида ўқидим. У эшитиб бўлиб мени табриклади. Маслаҳатларини айтди. Яхши таржимон топишимни, Москвада халтурачилар етарли эканини қистирди. Рус шоираси Римма Казакова таржима қила бошлаганини эшитиб, яхши шоира қўлига тушганидан қувонди.

Бир ёмонликнинг бир яхшилиги бўлар, деганларидек, Тошкент зилзиласи тўғрисидаги достоним сабаб Москвада Қайсин билан учрашиб, бордикелди қиладиган яқин дўст бўлиб кетдик!

Ҳақиқий, мустаҳкам дўстликнинг негизи -- эътиқод. Биз ҳам ижодда, ҳам ҳаётда бир-биримизга яқин дўстлар бўлиб қолдик. Унда, мен дунёга машҳур шоирман, менинг шунча унвоним, бундай амалим бор, деган қараш, кибру ҳаво нафақат ҳамкасбларига нисбатан, ҳатто оддий фуқароларга нисбатан ҳам бўлган эмас.

1971 йилда менинг 60 йиллигим нишонланди. Узоқ Налчикдан у рафиқаси Элизахоним билан келиб, бошимни кўкка етказиб, менга фахр бўладиган истаклар билдирди.

Тантана кечаси менга кийгизган Кавказ буркасининг иссиғини ҳамон руҳимда ҳис қиламан.

О, Қайсин Қулиев!.. Оҳ, Қайсин! У нақадар халқига содиқ, халқи бахти, машаққатларига ўзини бағишлаган Инсон эди. Ҳатто у дафн чоғида ҳам содиқлигини исботлаб кетди:

Уни сўнгги йўлга кузатиш маросимига нафақат Москва ва бошқа жумҳуриятлар эмас, хорижий мамлакатлардан ҳам кўплаб мухлислари етиб келдилар. Дафн куни ёмғир томчилари остида жаноза ўқилди. Аммо, тобутни кўтариб дафн қилиш учун шошилишмади.

Республика ҳукумати Қайсин Қулиевни Кабардин-Болқор халқининг буюк шоири, Дунё Тинчлик қўмитасининг аъзоси, атоқли давлат арбоби сифатида Коммунистлар қабристонига дафн қилмоқчи бўлдилар. Аммо, Қайсиннинг васиятига кўра, оила аъзолари, қариндош-уруғлари унга розилик билдирмадилар. Бу анча тортишувга сабаб бўлди. Охири унинг қабрини халқ учун зиёратгоҳга, музейга айлантириш ниятида ўзи яшаган шаҳар четидаги туғилиб ўсган боғ ҳовлисига дафн қилишга қарор қилинди...

Бу ҳам азиз дўстим Қайсиннинг ўз халқига муҳаббати, қатъий эътиқоди эди!

Қайсин Қулиевнинг ижоди неъмат тўла дастурхондек ҳамма халқларнинг насибаси бўлиб қолди. У менинг кўз олдимда, унинг сиймоси-ю дафн куни ниҳоятда афсус ва қайғу билан Чингиз Айтматовнинг «Бир шеърият султони кетди!..» деган сўзлари қулоғимдан кетмайди.

Қайсиннинг менга қилган энг унутилмас совғаларидан бири, мен фахр билан айтишим керакки, Москванинг «Художественное издательство» нашриётида чиқадиган «Танланган асарлар»имга муносиб кўриб, вақтини аямай сўзбоши ёзиши эди. Бу менинг ижодимга берилган юксак баҳо эди.

Унинг шеъриятини бутун дунёга танитган, кишилар қалбига кириб боришининг сири шунда эдики, ҳар қандай адолатсизлик, ҳар қандай зулм ва тубанликларга нафратини жаҳолат билан, ёмонлик қилиш ниятида эмас, ачиниш, ниҳоятда инсонийлик ҳисси билан айта олганида эди. Унинг ҳар бир шеърида меҳрибон инсоннинг борлигини сезардик. Ўзбек шоирларининг меҳрибони, жонкуяри, уларнинг тарғиботчиси ҳам эди. Ўзи ҳам ўзбек адабиётида Шароф Рашидовдай, Зулфиядай, Абдулла Ориповдай қадрдонлари борлигидан ҳадсиз хурсанд эди. Ўзбекистонга, ўзбек халқига унинг меҳри шу қадар чексиз эдики, кейин Ўзбекистонга келганида, ўзбек шоирлари билан учрашганида яйраб кетарди.

Афсус!.. Ҳаёт беармон бўлмас экан. Унинг 70 йиллик юбилейи тантаналарини ўтказишни Худо бизга насиб этмади. Унга аталган дилимдаги эзгу ниятларим рўёбга чиқмай қолди. Оғир бетоблик унга раҳм қилмади.

Сен билан сўзлашар ҳамма тортинмай,
Ўзингдан катта ҳам, ўзингдан ёш ҳам.
Чунки юрагинг пок худди гўдакдай,
Катталар олдида сен катта одам.

Баъзан қаламингни қўшни боласи
Олиб ўйнаса ҳам бермайсан озор,
Ҳатто севинасан шеърing саласин
Давом эттиргандай тоғли ижодкор.

Бир куни май тутдим, рад этолмадинг,
Ичдан ачинардим кетган вақтингга.
Шунда ҳам сен кулиб қадаҳ кўтардинг,
Шеъримиз ҳам дединг одам бахтига.

Тинмай тоғ бағрида оққандек булоқ,
Ҳамиша юзингда бўлур табассум.
Тунларни ёритиб ёнмаса чироқ,
Атрофига келмас парвона, дўстим.

Баъзан ўткинчилар бўлади улфат,
Чунки эшигингни ёпмайсан юза.
Баъзан улар сени қилади диққат,
Ботиниб солмайсан шунда ҳам юзга.

Ҳокисор феълингдан асло ранжима,
Ҳар хил тоифасиз бўлурми ижод.
Биз борганда қочса одамлар аммо,
Бу энг зўр фожиа шоирга, ҳайҳот!

Дўстим, ҳеч ранжима феъл деган нарса
Биз билан кетади, бизлар ерники.
Авлод суриштирмас феълингни эса,
Ишинг қолса басдир бўлиб элники.

ДУШАНБА, 17

I

ТЕЛЕТОМОШАБИНЛАР ДИҚҚАТИГА!
Профилактика муносабати билан 17 ноябрь куни ЎзТВ-I кўрсатувлари соат 6.30 дан 14.05 гача ЎзТВ-III канали орқали намойиш этилади.

17.55 Кўрсатувлар тартиби.18.10 «Ўйин». Мультфильм.18.20 «Ғазалхон ёшлигим».18.40 «Олам ва одам». 19.00 «Тилга эътибор».**19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.05, 23.20—Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 Биржа ва банк хабарлари.20.10 Оқшом эртаклари.20.30 «Ахборот».21.00 «Тафаккур ва тақдир». 21.20 Ёш хонандалар концерти.21.50 «Амир Темур изидан». 7-қисм.22.10 Диққат, премьера: В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 1-қисм.23.25 «Ахборот».23.50 Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Пахтакор» — «Дўстлик» (Тошкент вилояти). Ёзиб олинган,00.35 — 00.40 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.18.05 Кундалик.**18.15, 19.25, 19.50, 20.25 — Эълонлар.**18.20 «Ёрилтош». Мультўплам.18.35 «Табиат дунёси».19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Туризм ҳақида»20.20 «Мусиқий йўлка»..20.30 «Ахборот».20.55 Оҳанглар ва эълонлар.21.15 «Кинонигоҳ».22.05 Кундалик.22.15 «Спорт қитъаси».23.00 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.23.50 — 24.00 Кундалик.

III

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.8.00 — 8.30 «Ҳафтанома».

8.30 «Шарқ тароналари». Якуний кўрсатув.9.15 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.9.40 «Сеҳрли най». Мульт-фильм.9.50 «Зиёрат».**10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.**10.05 «Кел, дўст бўлайлик». Й. Охунбобоев номидаги Республика Ёш томошабинлар театрининг спектакли.11.05 Дони Зокиров номидаги халқ чолғу оркестрининг концерти.11.35 «Ҳамкорлик риштлари».12.00 «Жаҳон киноси юлдузлари».12.20 — 14.00 «Ботмаган қуёш». Бадиий фильм.

* * *

17.55 Янгиликлар.18.00 «Ксюша ва Компьюша ҳақида». Мультфильм.

Россия жамоат телевиденеси.
18.20—21.35

21.35 «Кругозор». Тележурнал.

Россия давлат телевиденеси
22.00—22.25

22.25 Эълонлар.22.30 «Ортингга боқ». Бадиий фильм («Мосфильм»). 24.00—00.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевиденеси.

18.45 «Мультқарусель».19.00, 22.05 Эълонлар.19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.19.30 «Дидар».20.00 «Жаҳон».20.20 «Умр баҳори».20.35 «Авторейд».20.45 «Ракурс».21.15 «Марҳабо Осиё!». Ўзбек-турк муносабатларига доир.21.35 «Спорт-тайм».22.10 «Гўзаллик ва мангулик ҳақида».22.30 «Мусиқий кечалар». Ўзбекистонда Германия маданияти кунлари.23.00—23.10 «Хайрли тун!»

СЕШАНБА, 18

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.8.35 Ёш хонандалар концерти.9.05 Биржа ва банк хабарлари.9.20 «Олам ва одам».9.40 «Соғлом авлод, соғлом миллат».**10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.**10.05 «Ҳуқуқий жамият сари».**Ўқув кўрсатувлари:**10.30 Ўзбекистон тарихи.11.00 Инглиз тили.11.30 «Тасвирий санъат».12.00 «Рақс, рақс, рақс».12.15 Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Навбаҳор» (Наманган) — «Нефтчи» (Фарғона). Ёзиб олинган.13.45 «Меҳр қолур».14.05 — 15.15 В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 1-қисм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.18.10 «Қўшиғим, жон қўшиғим».18.40 Олтин мерос. «Ҳунарманд». Тележурнал.19.00 «Менда фикр бор». Тадбиркорлар телевизион клуби.**19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 24.00 — Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Ранглар жилоси».20.10 Оқшом эртаклари.20.30 «Ахборот».21.00 «XXI аср бўсағасида».21.30 «Санъаткор саодати». Рустам Маъдиев.22.05 «Амир Темур изидан». 8-қисм.22.20 Диққат, премьера: В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 2-қисм.00.05 «Ахборот».00.30 — 00.35 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.18.05 Кундалик.**18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.**18.20 «Ёрилтош». Мультўплам.18.35 «Палитра».18.50 «Дойче Велле» тақдим этади...»19.10 «Нафис мажлислар».19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Табиат дунёси».20.30 «Ахборот».21.00 «ХИФ». 21.20 Оҳанглар ва эълонлар.21.30 «Кинонигоҳ».23.10 Кундалик.23.20 «Бизнинг авлод».23.35 «Акс».23.55 «ТВ плюс».00.10 — 00.20 Кундалик.

III

17.55 Янгиликлар.18.00 «Тошкент лавҳалари», «Куз». Телефильмлар.

Россия жамоат телевиденеси.
7.30—9.00
* * *
18.20—21.35

21.35 «Биз қандай дам оляпмиз?». «Фотон» ҳиссадорлик жамоаси ёшлари ҳақида.

Россия давлат телевиденеси.
22.00—22.25

22.25 Эълонлар.22.30 «Сўнгги ташриф». Бадиий фильм.23.40—24.00 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевиденеси.

18.45 Кўрсатувлар тартиби.18.50 «Мультқарусель».19.05, 21.05 Эълонлар.19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».20.10 Мусиқий дақиқалар.20.15 «Солиқ ҳақида сабоқлар».20.30 «Дорихона эшитади...»21.10 «Узоқ ва яқин Япония».21.30 «Долзарб репортаж».21.50 «Телефакт». (Маданият янгиликлари).22.00 «Америкага назар».22.20 «ТВ-4»да немис тўлқини».22.50 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.23.20 Мусиқий дақиқалар. 23.25 Украина маданияти кунларига. «Херсон ёнидаги Днепрда». 23.35—23.45 «Хайрли тун!»

ЧОРШАНБА, 19

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 «Санъаткор саодати». Рустам Маъдиев.8.55 «Бокира туйғулар».9.15 Болалар учун. «Мактабимиз — фахримиз».9.40 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Нонинг бутун бўлсин элим».**10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.**10.05 «Қишлоқ стадионларида».**Ўқув кўрсатувлари:**10.30 Она тили.11.00 Янги алифбони ўрганамиз.11.30 Умумий биология.

12.00 «Фан — тараққиёт негизи».12.20 «Ишбилармон кишилар». Бадиий фильм.13.40 «Инсон ва замин». Тележурнал.14.05 — 15.45 В. Шекспир. «Отелло». А. Ҳидоятов номидаги Ўзбек Давлат драма театрининг спектакли. 2-қисм.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.18.10 Болалар учун. «Ҳикматлар хазинаси».18.25 Фольклор-этнографик ансамблларнинг «Зилол-97» телефестивали.18.45 «Мунис қалблар».19.05 «Жамоат ташкилотлари: маслак ва мақсад».**19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.00 — Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Таянч нуқтаси».20.10 Оқшом эртаклари.20.30 «Ахборот».21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида». 21.20 «Муҳлис ёхуд қўшиқ изидан...». Мусиқий дастур.22.05 «Шаҳар бедарвоза эмас».22.25 «Амир Темур изидан». 9-қисм.22.40 «Хазонрезги». Кинокомпозиция.23.05 «Ахборот».23.30 «Битик». Адабий-маърифий кўрсатув.23.50 «Тезлик». Бадиий фильм.01.15 — 01.20 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Кўрсатувлар дастури.18.05 Кундалик.**18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.**18.20 «Ёрилтош». Мультўплам.18.35 «Классик куйлар кечаси».18.50 «Услуб».19.05 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Табиат дунёси».20.30 «Ахборот».21.00 «Хонадонингизда осойишталик бўлсин». 21.30 Оҳанглар ва эълонлар.21.40 «Кинонигоҳ».23.10 Кундалик.23.20 — 00.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.

III

18.00 Янгиликлар.18.05 «Куз манзаралари». Манзарали фильм.

Россия жамоат телевиденеси.
7.30—9.00
* * *
18.20—21.35

21.35 «Шоҳсупа сари йўл». Спорт дастури.

Россия давлат телевиденеси.
22.00—22.25

22.25 Эълонлар.22.30 «Ўн гулидан бир гули...». Бадиий фильм (АҚШ).24.00—00.20 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевиденеси.

18.45 «Мультқарусель».19.00; 22.05 Эълонлар.19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.19.30 «Ҳуқуқ ва бурч».19.50 «Автосалтанат».20.00 «Спортлото».20.10 «Ташрифлар ва таклифлар».20.35 «Нафосат гулшани».21.05 «Азизим».21.35 «Рақслар қанотида».22.10 «Бу ажиб дунё».22.25 Ўзбекистонда Украина маданияти кунларининг очилиши. Халқлар дўстлиги саройидан ёзиб олинган.23.55—00.05 «Хайрли тун!»

ПАЙШАНБА, 20

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.8.35 «Муҳлис ёхуд қўшиқ изидан...». Мусиқий дастур.9.15 «Иқтисодиёт чорраҳала-рида».9.35 Болалар учун. «Оқ руҳ».9.50 «Саёҳат». Мультфильм.**10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.**10.05 «Авлод». Публицистик кўрсатув.**Ўқув кўрсатувлари:** 10.30 Физика.11.00 Алифбо сабоқлари.11.30 Талаб ва таклиф.11.50 «Армонли дунё». Ёзувчи Х. Лутфуллаева.12.10 «Биринчи қалдирғоч». Бадиий фильм.13.25 «Шаҳар бедарвоза эмас».13.45 «Бармоқлар сеҳри».14.05 — 15.05 «Биз танлаган йўл». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.18.10 Шоирлар —болаларга.18.35 Қуёш юрти. «Афросиёб». Телефильм.18.45 «Узилган тор». Теленовелла.19.05 «Ҳидоят сари».**19.25, 20.25, 20.55, 22.10, 23.25 — Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.50 «Юзма-юз».20.10 Оқшом эртаклари.20.30 «Ахборот».21.00 «Мувозанат».21.30 Юнус Ражабий таваллудининг 100 йиллиги олдидан. «Наво мақоми».22.15 «Таҳлил». Публицистик кўрсатув.22.30 «Қиёфа». Актёр Карим Мирҳодиев.22.55 «Пардали гап».23.30 «Ахборот».23.55 «Олтин маъбуда». Бадиий фильм.01.10 — 01.15 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Ҳайвонот дунёси».9.20 «Синфдош».9.40 «Бари ҳазил».9.55 «Мусиқа салтанати».10.20 «Кенгга — кенг дунё».10.35 «Даллас». Телесериал.11.25 «Соғинч».11.45 — 13.25 Видео — «О».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.18.05 «Даракчи».18.15 «Жажжи давра». Болалар учун концерт.18.30 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.18.50 «Бир жуфт қўшиқ».19.00 «Билиб қўйган яхши».19.10 «Маслаҳат».**19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Дубляж».20.15 «Сир».20.30 «Ахборот».21.00 «Мутойиба».21.20 «Одамлар орасида».21.40 «Келин-куёв». Телешоу.22.15 Оҳанглар ва эълонлар.22.25 «Кино жавонидан».24.00 — 00.10 «Даракчи».

III

17.55 Янгиликлар.18.00 «Ўрмон чемпиони», «Тошбақа». Мультфильмлар.

Россия жамоат телевиденеси.
7.30—9.00
* * *
18.20—21.35

21.35 Эълонлар.21.40 «Хусусийлаштириш: қадам-бақадам».

Россия давлат телевиденеси.
22.00—22.25

22.25 «Лас-вегаслик аёл». Бадиий фильм.23.50—00.10 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевиденеси.

18.45 «Мультқарусель».19.00, 22.25 Эълонлар.19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.19.50 «Ҳамшаҳарлар».20.10 «02» тўлқинида. 20.25 «Осиё-АРТ» кўргазмаси-дан репортаж.20.50 «Каталог».21.00 Мультконцерт.21.20 «Минг бир маслаҳат». 21.35 «Чинсэн».22.05 «Интерспорт».22.30 «Дурдаршан» телекомпаниясининг кўрсатувлари.23.00 «Уч қирол жанги». Бадиий фильм. 1-серия.00.05—00.15 «Хайрли тун!»

ЖУМА, 21

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Юнус Ражабий таваллудининг 100 йиллиги олдидан. «Наво мақоми».9.05 «Юзма-юз».9.25 «Ўзбектелефильм» намойиш этади: «Халқ хизматида».9.45 «Соғлом авлод учун».**10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.**10.05 «Гулхан» — меҳмонимиз.**Ўқув кўрсатувлари:**10.30 Информатика ва ҳисоблаш техникаси асослари.11.00 Немис тили.11.30 «Мусиқа бўстони». Телеальманах.

11.50 «Ҳидоят сари».12.10 «Егорка». Бадиий фильм.13.15 «Кетмас давлат берсин».13.40 «Ғаройиб ов», «Товус». Мультфильмлар.14.05 — 15.05 «Сайқал». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.18.10 «Санъат ғунчалари».18.30 «Шеър ва шуур».18.40 «Ислоҳот ва масъулият».19.05 «Қалб гавҳари». Адабий-маърифий кўрсатув.**19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.20 — Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Меърож».20.10 Оқшом эртаклари.20.30 «Ахборот».21.00 «Иқтисод алифбоси».21.30 Ўзбекистон халқ ҳофизлари концерти. **«Мунаввар дунё». Маърифий-дам олиш дастури:**22.05 «Олам».22.25 «Инсон». Кинокомпозиция.22.35 ЎзТВ экранида биринчи марта. «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 14-қисм (Миср Араб Республикаси).23.25 «Ахборот».23.50 Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Дўстлик» (Тошкент вилояти) — «Пахтакор».00.35 — 00.40 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Жажжи давра». Болалар учун концерт.9.15 «2000-йилдан сўнг». Телесериал.9.35 «Бир жуфт қўшиқ».9.45 «Билиб қўйган яхши».9.55 «Маслаҳат».10.10 «Дубляж».10.30 «Сир». 10.40 «Мутойиба».11.00 «Одамлар орасида».11.20 «Келин-куёв». Телешоу.11.55 — 13.30 «Кино жавонидан».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.18.05 «Даракчи».**18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.**18.20 «Бор экан-да, йўқ экан».18.35 «Ёнмаган ёзувлар».18.55 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».19.10 «XXI аср авлодлари».19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Дил дафтари».20.05 «Тақдим».20.30 «Ахборот».21.00 «Мулоҳаза учун мавзу».21.20 Оҳанглар ва эълонлар.21.35 «Кинонигоҳ».22.55 «ТВ-2. Диско».23.15 «Бокс, бокс, бокс».23.35 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.00.25 — 00.35 «Даракчи».

III

17.50 Янгиликлар.17.55 «Дорбоз Тошкенбоевлар». Телефильм.

Россия жамоат телевиденеси.
7.30—9.00
* * *
18.20—21.35

21.35 «Мусиқа ҳамма учун». Мусиқий дастур.

Россия давлат телевиденеси.
22.00—22.25

22.25 Эълонлар.22.30 «Севги формуласи». Бадиий фильм.23.55—00.15 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевиденеси.

18.45 «Мультқарусель».19.00, 21.20 Эълонлар.19.05 «Кўнгли синиқлар мактаби». Телесериал.19.30 «Умид чечаклари».19.50 «Ўтмишсиз келажак йўқ».20.20 «Бегойим».20.50 «Осиё монитори».21.25 «Уч қирол жанги». Бадиий фильм. 2-серия.22.25 «Маънавият ва Ислом».22.45 «Палитра».23.05 «Ҳамдўстлик». Ўзбекистонда Украина маданияти кунларига.23.25 «Араб эстрадаси».23.45—23.55 «Хайрли тун!»

ШАНБА, 22

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.8.35 Ўзбекистон халқ ҳофизлари концерти.9.05 «Оқибат». Кўп қисмли телевизион бадиий фильм. 14-қисм.9.50 Болалар учун. «Орзу».10.30 Халқ ижодиёти.**«Ёшлик» студиясинамойиш этади:**10.50 «Маҳорат». 11.10 «Мен билган, билмаган дунё».11.30 «Нима учун».11.50 «Қизил олма». Бадиий фильм.13.10 «Меҳр макони».13.30 «Истак бору, имкониятчи?».13.50 — 15.35 С. Абдулла, Т. Жалилов, «Тоҳир ва Зуҳра». Андижон вилоят театрининг спектакли.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.18.00 «Мультолам».18.20 «Қишлоқ ҳақида ўйлар».18.40 «Олам кўшиққа тўлсин». Мусиқий дастур.19.00 «Ҳайрат». Бадиий-публицистик кўрсатув.**19.25, 20.25, 20.55, 22.20 — Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.50 Оқшом эртаклари.20.05 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).20.15 «Омонлик тилаймиз».20.30 «Ахборот».21.00 «Ўзбекистоннинг янги тарихи».21.30 Хожи Абдулазиз Расулов номидаги I Республика ёш хонандалари кўрик-танлови ғолибларининг концерти.**«Тунги ёғду». Дам олиш дастури:**22.25 «Куй ва тасвир».22.40 «Имкон чўққилари».22.50 Микель Плачидо «Шов-шув» фильмида. 2-серия.00.20 Спорт дастури:1. Эркин кураш. Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кубоги Халқаро турнири.2. Футбол. Ўзбекистон кубоги. Ярим финал. «Нефтчи» (Фарғона) — Навбаҳор» (Наманган).01.35 — 01.40 «Тунги пойтахт таронаси».

II

9.00 «Бор эканда, йўқ экан...».9.15 «Ёнмаган ёзувлар».9.35 «Ҳар лаҳзада қўшиқ».9.50 «XXI аср авлодлари».10.05 «Дил дафтари».10.15 «Тақдим».10.35 «Мулоҳаза учун мавзу».10.55 «Кинонигоҳ».12.35 «ТВ-2. Диско».12.55 — 13.15 «Бокс, бокс, бокс».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.18.05 «Даракчи».18.15 «Боланинг тили».18.30 «Ёрилтош». Мультўплам.18.50 «Қонун ҳимоясида».19.00 «Табиат шифохонаси».19.10 «Умрбоқий мерос».**19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.**19.30 «Ахборот» (рус тилида).19.55 «Бизнес-академия».20.10 «Дилбарим».20.30 «Ахборот».21.00 «Ханда дўкони».21.20 «Глобус».21.40 «Даллас». Телесериал.22.30 «Зиндаги ёхуд муҳаббат...».22.50 «Интерфутбол».23.10 Оҳанглар ва эълонлар.23.20 Видео — «О».00.50 — 01.00 «Даракчи».

III

17.45 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.17.50 «Кичик Мукнинг саргузаштлари». Фильм-эртак.

Россия жамоат телевиденеси.
18.55—21.30

21.30 Эълонлар.21.35 «Менинг дўстим соткин». Бадиий фильм (Франция).23.30—23.40 «Саҳродаги қўриқхона». Телефильм.

IV

9.00 «Аэробика».9.20 Эълонлар.9.25 «Шанба эртаги».10.45 «Ассалом, Франция».11.15 «Кросс-Роуз кафе»сига хуш келибсиз» («Америкага назар» кўрсатувига илова).11.45 «Ўқувчи шифокорлар». Телесериал.12.30—12.50 «Корейс тилини ўрганамиз».

* * *

17.10—18.45 Туркия телевиденеси.

18.45 «Мультқарусель».19.00, 22.40 Эълонлар.19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.19.50 «Шанба оқшомида».20.00 «Биргаликда куйлайлик».20.45 «Намастэ».21.15 «Спектаклдан сўнг».21.45 «Далил ва шарҳ».21.55 «Самодаги олмослар». Телесериал.22.45 «Эсдалик учун дастхат».23.15 «Бу ажиб дунё».23.30 «Хит-коллекция».23.50—24.00 «Хайрли тун!»

ЯКШАНБА, 23

I

6.30 «Ассалом, Ўзбекистон!». Тонгги дам олиш дастури.8.00 — 8.25 «Ахборот».

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».11.00 «Цирк! Цирк! Цирк!».11.30 «Умр мазмуни». Х. Акбаров.11.50 Хожи Абдулазиз Расулов номидаги I Республика ёш хонандалари кўрик-танлови ғолибларининг концерти.12.40 «Олам». Кинокўрсатув.13.00 «Инсон — ҳаёт гултожи».13.20 «Пилигрим» кемасининг капитани». Бадиий фильм.14.50 «Санъат олами».15.10 — 16.00 «Нурли келажак». Видеоканал.

* * *

17.55 Кўрсатувлар тартиби.18.00 «Эски ҳужрада». Мульт-фильм.18.10 Болалар учун. «Беш бармоқ». Тележурнал.18.40 «Аудитория».19.00 «Ўзлик». Бадиий-публицистик кўрсатув.**19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.**19.30 «Панорама» (рус тилида).20.00 Эстрада тароналари.20.30 «Ҳафтанома».21.05 Телевизион миниатюралар театри.21.35 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дам олиш дастури.22.05 Спорт дастури:1. Эркин кураш. Ўзбекистон Республикаси мустақиллиги кубоги Халқаро турнири.2. Спорт, спорт, спорт.**«Аср мўъжизаси»кинодастури:**23.05 Кино янгиликлари.23.20 Ўзбек киноси ижодкорлари.23.40 «Туташ йўллар». Бадиий фильм.01.00 — 01.05 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».9.15 «Ёрилтош». Мультўплам.9.35 «Қонун ҳимоясида».9.45 «Табиат шифохонаси».9.55 «Умрбоқий мерос».10.10 «Бизнес-академия».10.25 «Дилбарим».10.40 «Ханда дўкони».11.00 «Глобус».11.20 «Даллас». Телесериал.12.10 «Зиндаги ёхуд муҳаббат...».12.30 «Интерфутбол».12.50 — 14.20 Видео — «О».

* * *

18.00 Кўрсатувлар дастури.18.05 «Даракчи».18.15 «Болалар дунёси».18.30 «Турфа олам».19.00 «Нафосат».19.10 Келгуси ҳафтада.**19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.**19.30 «Панорама» (рус тилида).20.00 «Бу мунис лаҳзалар».20.30 «Ҳафтанома».21.05 «Жараён».21.20 «Даллас». Телесериал.22.10 «Миллионлар ўйини».22.30 «Тақвим, эълонлар, оҳанглар».22.45 Видео — «О».00.20 — 00.30 «Даракчи».

III

18.15 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

Россия жамоат телевиденеси.
18.20—00.30

00.30 Эълонлар.00.35—01.00 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».9.30 «Парле ву франсе?»9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».11.35 «Ўзбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).11.45 Эълонлар.11.50 Киносалон. «Қора либосдаги одамлар». Бадиий фильм.13.30 «Тасвир-97». Танлов якунлари.13.55 «Жонли сайёра».14.15 «Менинг амакиваччам Винни». Бадиий фильм. 16.10 «Шу куннинг мавзуси».16.25 Мультэкран.16.50—17.10 «Сенинг вақтинг».

17.10—18.45 Туркия телевиденеси.

18.45 «Мультқарусель».19.00, 21.30 Эълонлар.19.05 «Менинг кучам».19.20 «Телеташриф».19.40 «Мусиқий олимп».20.00 «Тошкент оқшомида». 20.30 «Иштирок этувчилар».21.00 «Жаҳон кинематография-си янгиликлари».21.35 Киносалон. «Тутинган ота».00.25—00.35 «Хайрли тун!»

ХАБАРНОМА

Халқ хўжалиги объектлари ва аҳоли пунктларида ёнғин хавфсизлиги чораларини кучайтириш мақсадида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 13 ноябрдаги фармойишига асосан мамлакатимизда 14 ноябрдан 14 декабргача ёнғин хавфсизлиги ойлиги ўтказилади.

Вазирлар Маҳкамасининг ушбу фармойишига мувофиқ маҳаллий ҳокимликлар, бошқа бошқарув органлари томонидан ёнғин хавфсизлигини таъминлаш борасида зарур чора-тадбирлар кўрилиши, ойликнинг қандай ўтаётгани ҳақида ҳар 10 кунда раҳбар ходимларнинг ҳисоботлари тингланиши шарт.

Вазирликлар, идора, концернлар ва корпорациялар эса ўзларига қарашли объектларнинг техник ҳолатини, ёнғин хавфсизлигини таъминлаш ишлари ва муаммоларини ҳайъат ҳамда кенгайтирилган кенгашларда кўриб чиқишлари лозим.

Ойлик даврида, шунингдек, ишчи ва хизматчилар, ўқувчи ва фуқаролар ўртасида тушунтириш ишларини кучайтириш, ёнғин хавфининг олдини олиш юмушларига уларни кенг жалб этиш зарур.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ёнғин хавфсизлиги ойлигида барча фуқароларнинг фаол иштирок этишларини сўрайди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги ёнғиндан сақлаш бошқармаси.

«Кармаль» хусусий фирмасининг ҳужжатлари йўқолди. Ҳужжатларни топган фуқарога катта мукофот эвазига қайтариб беришини сўраймиз.

Қуйидаги телефонлар бўйича қўнғироқ қилинг:
41-44-20; 41-55-24.

Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазирлиги Ўзбекистон Республикасининг Германия Федератив Республикасидаги элчихонаси маслаҳатчи-вакили Собир Саидовга волидаи муҳтарамаси
Мукаррамхон ҲАКИМЖОНОВАнинг
вафоти муносабати билан чуқур таъзия билдиради.

Банклараро суғурта жамияти «BANKSUGURTA» жамоаси шу жамоа бош директори Шерали Имомовга онаси
Офият Абдулахат қизининг
вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этади.

АПКАЛ-Г

самарали дори бўлиб, қуйидаги мақсадларда ва болалар учун ҳам қўлланиши мумкин:

- суяк-бўғим аъзоларини мустаҳкамлаш;
- тиш эмалини мустаҳкамлаш;
- аллергия касалликлари ва рахитнинг олдини олиш.

Меъёри: кунига икки маҳал бир таблеткадан.

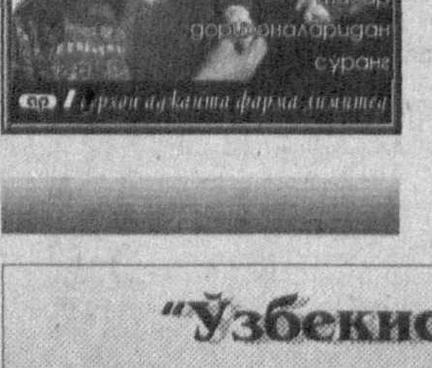

«ПГС» ФИРМАСИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

КИЧИК НОВВОЙХОНАЛАР (4 ХИЛДАГИ),
САУНА учун УСКУНАЛАР,
САНОАТ ЭЛЕКТРОПЛИТАЛАРИ,
ГРИЛЬ, ХОТ-ДОГ УЧУН МОСЛАМАЛАР.

Тел.: (3712) 79-14-29, 79-38-54.
“С. Раҳимов” метро бекати.

143 uz g

“Ўзбекистон бухгалтерлар ва аудиторлар Ассоциацияси”

лицензиялик аудиторларни ўқитиш ва тайёрлашни давом эттиради.
Янги гуруҳ ўқиши 1997 йил 17 ноябрда бошланади.

Манзил: Тошкент ш., Ниёзбек йўли (собиқ Урицкий кўчаси), 6.
Телефонлар: 34-01-87, 34-01-78, 35-72-51.

184

ХАЛҚ СЎЗИ — НАРОДНОЕ СЛОВО

Бош муҳаррир Аббосхон УСМОНОВ

МУАССИСЛАР: Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Кенгаши ва Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси

БЎЛИМЛАР: Парламент 133-57-34; Ҳуқуқ ва қонунчилик 136-07-94; Иқтисодиёт 136-36-65; Маънавият 136-35-60, 132-10-65; Хатлар 136-29-89, 133-07-48; Фан, тиббиёт, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик 132-12-08; Халқаро ҳаёт 132-11-15; Котибият 133-10-28; Эълонлар 136-09-25.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 0001. Буюртма Г — 0747. 33.805 нусхада босилди. Ҳажми — 2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Газета IBM компьютерида терилди ва операторлар Рустам АЗИМОВ ва Иван РЕШАНОВ томонидан саҳифаланди.

МАНЗИЛИМИЗ: 700000, ГСП, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32-уй.
Навбатчи муҳаррир — Й. Исмоилов. Навбатчи — Х. Абдураҳмонов. Мусаҳҳих — И. Турсунова.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41. Босишга топшириш вақти—21.00 Босишга топширилди — 23.10 123456